Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...тамнай 1921 оной ...абриин 21-нээ гарана | № 95 (13584) | 1974 оной апрелиин 23, вторник | Сэн 2 мүнгэн

Марксизм-ленинизмын туг доро, Коммунис партиин хүтэлбэри доро— коммунизмын илалта тээшэ урагшаа!

(КПСС-эй ЦК-гай Уряануудһаа).

ЛЕНИНЭЙ ТУГ ДОРО, ПАРТИИН УДАРИДАЛГААР

В. И. Ленинэй түрэһөөр 104 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Москвада болоһон баярай суглаан

...мунис партиин ба Совет гүрэнэй үндэһэ ...табигша, марксизмын гениальна теоретик, ...оорондын хүдэлмэришэн ангиин агуухэ ..., бүхы дэлхэйн ажалшан арадай багша бо... Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 104 ...й ойе совет арад, түрүү үзэлтэй бүхы хүн тү... үргэнөөр тэмдэглэжэ байна.

...елиин 22-то Москвада болоһон баярай суг... ...энэ гайхамшагта һара үдэртэ зорюулагдаа.

...слэлэй ба Москва шадарай үйлэдбэриин тү..., партиин ветеранууд, эрдэм наукын, соёл ...ын ажал ябуулагшад, Совет Армиин ба ...ой сэрэгшэд, партийна, совет болон ниитын ...үдэй түлөөлэгшэд Кремлиин Съезднүүдэй ... соо сугларба.

ВЛКСМ-эй XVII съездын делегадууд уригдаһан, хариин гүрэнүүдэй айлшад, дипломадууд, совет ба гадаадын журналистнууд хабаадаһан байна.

17 час. Нүхэд **Л. И. Брежневэй, Ю. В. Андроповой, А. А. Гречкын, В. В. Гришинэй, А. А. Громыкын, А. П. Кириленкын, А. Н. Косыгинай, Ф. Д. Кулаковой, К. Т. Мазуровай, А. Я. Пельшиин, Н. В. Подгорнын, Д. С. Полянскиин, М. А. Сусловай, А. Н. Шелепинэй, П. Н. Демичевэй, Б. Н. Пономаревой, М. С. Соломенцевой. Д. Ф. Устиновай, В. И. Долгихай, И. В. Капитоновой, К. Ф. Катушевай** суглаанай президиумдэ ерэжэ һууха-дань, зал соо сугларагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшонор, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор, СССР-эй Верховно Соведэй палатануудай Түрүүлэгшэнэр, КПСС-эй МГК-гай ба МК-гай секретарьнар, партиин ветеранууд, совет болон ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, сэрэгэй элитэ ехэ начальнигууд, СССР-эй летчик-космонавтнууд эндэ һуугаа.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь **В. В. Гришин** баярай суглаа нээбэ.

Советскэ Союзай Гүрэнэй гимн зал соогуур һүр жабхалантайгаар зэдэлнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь **Б. Н. Пономарев** «Ленинэй зааһан замаар — коммунизм тээшэ» гэһэн элидхэл хэбэ.

...ЕНИНЭЙ ЗААҺАН ЗАМААР—КОММУНИЗМ ТЭЭШЭ

Баярай суглаан дээрэ нүхэр Б. Н. ПОНОМАРЁВОЙ хэлэһэн элидхэл

...! ...унис парти болон ...рэниие байгуулагша, ...еын коммунис хүдэ... үндэһэ һуури табиг... дэлхэй дээрэ ажа... ямаршье хүнһөө ... юумэ ажалшадта ...һэн Владимир Иль...эй түрэһөөр 104-дэ... ойе совет арад, ...лхэйн олон зуу мил...үүд эдэ үдэрнүүд...лэжэ байна. Өөрын... мэргэн, асари хүсэ..., пролетарска рево...эй нугаршагүй ха...ригоо Ленин хү...энэй хэрэгэй тү...элдэ, «хүн түрэл...хим һайхан уг зо...дые бэелүүлхын тү... (зохёолнуудай гүйсэд ... 4, 416 хууд.) тэм...ум зорюулһан байна. ... хододоо бидэнтэй ... манай ухаан бо... соо, манай тэм... ажал хүдэлмэри... байлсана. Түүхын ...бүхэндэ тэрэнэй һа...ололнуудай айхабтар ... удхатай байһаниинь. ... нүлөө үзүүлжэ бай... улам элеэр харагда... жэлэй үнгэрхэ тү...измын нүлөөн улам ...оно.

...шье революционно ... хүн түрэлтэнэй об... хубилган шэнэдхэ... асари ехэ програм...шье найруулан та... иимэ олон тойбо ...үдые дабажа гараа...а, юм. Мүн ямар...оо теоридо тиимэ ...анга добтолгонууд ... байгаа. Монар... болон кадедууд, ...игүүд болон эсер... троцкистнууд болон ...оппортунистнууд, фа..., буржуазиие маг...шаагшад ленинизм... ороһон байна. Му...шье империализмын ...талай айхабтар ехэ ... ленинизмын теори ...бодото хэрэгүүдтэ ... шэглүүлэгдэнхэй. ... ленинизм илагдаша...

...изм үнэхөөрөө науч..., марксизмын дээдэ ... байжа, обществын ... бодото жама ёһо... бусад теоринууд ...айсаараа эгээл зү...орхойлжо, общест...олюционноор хубил... гэрэлтүүлнэ. Лени... түрүү анги боло...лмэришэн ангиин, ...ээл түрүү байгуу...лахо социализмын ... ба политикань ... хүсэтэй. Мүн Ле...лашалан хараал...һэн үйлэ хэрэгүү... Советскэ Союзай Ком...артиин, уласхоорон... коммунис хүдэлөөнэй ... гарта байһан... ленинизм хүсэтэй.

... зуун жэлэй уулзад..., түүхын эрид хү... үедэ В. И. Ленин ... эмхи хүсэ оложо, ... зуунай бүхы саа... революционно үйлэ ... шиидхэхы үүргэ

дүүргэһэн байна. Энэ зүйлынь юун болоноб гэхэдэ, **пролетарнадай шэнэ түхэлэй парти** болоно. Ленин тиимэ парти түүхын ябасаһаа дулдыдан, заатагүй байгуулагдаха ёһотой гэжэ этигүүлэн харуулаад, большевигүүдэй парти бии болгоһон байна. Энэ хадаа агуухэ үйлэ хэрэг, олон зуун жэлдэ мүхэхэгүй баатаршалга болоо юм. Имагтал Коммунис парти хүдэлмэришэн ангиие, ажалшадые агуухэ Октябриин социалис революциин илалта тээшэ хүтэлжэ, энэ революци хүн түрэлтэнэй обществын бүхы ябасые социализм болон эб найрамдал тээшэ шэглүүлһэн байна.

Ленинэй Эхэ орон агуухэ интернациональна үүргээ дүүргэн, бүхы дэлхэйн сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ, мүн империализмһаа хүн түрэлтэнэй үзэжэ байгаа аюул болон гасалангуудһаа тэрэниие абарха хэрэгтэ айхабтар ехэ оруулалта хэнэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда социализмын туйлалтануудые хамгаалжа, фашизмын голые таһа татажа шадаад, совет арад шэнэ революционно дэбжэлтэ тээшэ зам нээһэн байна. Социализмын дэлхэйн байгуулалта бии болоо. Социалис байгуулалтада ородог оронуудай хүсэ шадал болон нэгэдэлынь уласхоорондын оршондохи хүсэнүүдэй хубаарида үндэһэн хубилалта хэжэ, социализм болон эб найрамдалай хүсэнүүд бүлюу хүсэ шадалтай болоһон байна. Энээнэй ашаар колониальна империнүүдые һандаргаха арга олдожо, шэнэ арадууд хариин булимтарагшадай эзэрхэлгын гэнжые таһара татажа шадаа юм. СССР-эй шиидхэхы үүргэ дүүргэһэнэй ашаар уласхоорондын байдал һайжаруулха, ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй эбтэй этэйгээр зэргэ оршохо гол ёһонуудые эб найрамдалай программын үндэһөөр мандуулха хэрэгтэ элитэ ехэ амжалтанууд туйлагдаа.

Бүхы дээрээ хүн түрэлтэнэй түүхэдэ хэзээшье үзэгдөөгүй ехэ хэмжээтэй, удха шанартай хубилалтанууд болоһон байна. Тиин коммунистнууд, ленинецүүд эндэ гол үүргэ дүүргээ юм. Бүхы дэлхэй ленинизмын зохёохы түгэс хүсые хараа.

Ленинэй парти, тэрэнэй шабинар болон һургаалыень дагагшад Ленинэй орхиһон заабари теориие оло дахин арьбадхаһан байна! Манай партиие ажал ябуулга, КПСС-эй Центральна Комитедэй, ЦК-гай Политбюрогой, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй Ленинэй захяа заабаринуудые дүүргэлтэ болгон бэелүүлжэ байгаа айхабтар ехэ ажалынь мүнөө үедэ Ленинэй һургаалай, ажал хэрэгүүдэйнь шэнэ шэнэ хүсэтэй болножо байһыень гэршэлнэ.

1. ЛЕНИНЭЙ ТУГ ДОРО—МАНАЙ ОРОН ДОТОР КОММУНИС ОБЩЕСТВО БАЙГУУЛХЫН ТҮЛӨӨ

Нүхэд! В. И. Ленинэй ажабайдалһаа мордон ошоһонһоо хойшо энэ жэлдэ 50 жэл үнгэрбэ. Тиин совет хүнүүд Ленингүйгөөр ябажа гараһан замаа эрьен хаража, энэ үе соо хэгдэһэн юумые сэгнэхэ эрхэтэй.

В. И. Ленин Соведүүдэй республикые эгээл хүшэр, харюусалгатай үедэнь толгойлһон байна. Түрүүшын социалис гүрэниие байгуулха талаар хэмжээлэшэгүй, туйлай ехэ ажал хэхэтээ хамта айхабтар ехэ теоретическэ ажал ябуулга эрхилжэ байгаа. Ленин шэнэ общество байгуулха тухай эрдэм ухаа партида орхижо, Россин юрэ бусын орёо хэсүү байдалда марксистска үзэл бодолнуудые бэелүүлхэ үргэн ехэ түсэб зохёон найруулһан байна.

Дэлхэйн империализмын зэбсэгтэ добтолгодо Ленинэй өөрын сэхэ хүтэлбэри доро харюу үгтэжэ, социализмын ерээдүй сагта туйлаха илалтануудай гол эрхэ нүхэсэлнүүд байгуулагдаа бэлэй: орон дотор пролетариадай диктатура батажан тогтоо, хүдэлмэришэн анги болон таряашадай холбоон бэхижээ, олонациональна совет гүрэн байгуулагдажа эхилээ, мүн экономикодо үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые ниитын зөөри болгоһон ябадал гол һуури эзэлһэн байна. Ударидагша парти болоһон Коммунис парти революциин зохёохо зорилгонуудые шиидхэхэ, олонниитые хүтэлбэрилхэ сэгнэшэгүй үнэтэ һургуули гараһан байна. Оронойнмай уласхоорондын политикын, бэеэ хамгаалха шадалай үндэһэ һуури табигдажа, социалис байгуулалта бэелүүлхэ гол шухала гадаадын эрхэ байдал хангагдаа һэн. Соведүүдэй орон дэлхэйн революционно хүдэлөөнэй түшэг тулгуури болоо һэн. Мүн энэ үедэ тэрэнэй манлайнь бологшо мүнөө үеын коммунис хүдэлөөн бүрилдөө бэлэй.

Ленинэй байхада табигдаһан бата бэхи һуури фундамент эгээл иимэл даа. Энэ үндэһэ һуурида түшэглэн, партимнай ороноо үнэхөөрөө эршэмтэй түргэнөөр хүгжөөжэ шадаа юм.

Владимир Ильичэй нүгшэһэнэй һүүлээрхи хүшэр хүндэ үедэ большевигүүд һаяар доройтон һалахань гэжэ буржуази хашхаралдаһан байгаа «...Совет засаг нэгэ хэдыл һара тогтон байжа шадаха» гэжэ Англиин «Таймс» сэхэ мэдүүлээ һэн. «Совет засагай байха үень хэдэн һарын болоо»,— гэжэ мүн Американ «Нью-Йорк таймс» тэрэниие даган донгодоһон байна. Теэд эдэ хоро шарата үгэнүүдынь мүнөө ямар ахир тулюураар, энеэдэһэ хүргэмөөр харагданаб!

Түүхын богонихон болзор соо Соведүүдэй орон Ленинэй һанал бодолнуудые бодото дээрэнь бэелүүлжэ, орон дотороо индустриализаци хэһэн, хүдөө ажахыда коллективизаци бэелүүлһэн, мүн соёлой хубисхал хэжэ, совет арадуудые хани барисаата интернациональна бүлэ дотор нэгэдүүлхэ гэһэн бодолыень бэелүүлһэн байна. СССР-тэ социализм байгуулха тухай Ленинэй асари ехэ һанал түсэбынь бэелүүлэгдээ. Табин жэлэй туршада национальна доход 100 дахин шахуу ехэ болоо. Хэрбээ 1923 ондо Советскэ Союз бүхы дэлхэйн промышленна продукциин, тухайлхада, нэгэл процентыень бүтээн гаргадаг байгаа һаа, мүнөө тэрэнэй табадахи хубиень үйлэдбэрилнэ. ГОЭЛРО-гой түсэбөөр **8,8 миллиард** киловатт-час электроэнерги үйлэдбэрилэн гаргаха гэжэ хараалагдаһан байгаа. Харин нёдондо жэлдэ 915 миллиард киловатт-час электрын элшэ гаргагдаа. Хэдэн үнгэрһэн зуун жэлнүүдэйхидэл адли 1923 ондошье таряашадай олон миллион ажахынууд анзаһаар үшөө газар хахалжа байгаа. Зуу мянган трактортай болодог һаа, ямар һайн бэлэй гэжэ Ленин һанадаг, хэлэдэг һэн. Теэд тэрэ жэлдэ оройдоол хоёрхон трактор бүтээгдэһэн байгаа бшуу. Харин 1973 ондо промышленностьмнай 500 мянган трактор бүтээгээ юм.

Большевигууд гээшэ гансал юумые эбдэжэ, һандаргажа шададаг хүнүүд, тэдэ соёл культурые хосороохонь гэжэ урдань гэмнэдэг байгаа. Харин мүнөө социализмын дайсадшье манай эрдэм ухаан, литература, искусство, спортын гайхалта ехэ амжалтануудые мэдэрхэ баатай болонхой. Бүхы дэлхэйн нютагуудта хүн зон совет культурын ажалшадай уран шадабари һайшаан, үдэр бүри шахуу альгаа ташана.

В. И. Ленин эрдэм ухаан болон хүдэлмэришэдэй холбоон тухай (т. 37, 528 хууд.) бодол ерээдүйдэ хараадуулан найруулһан байна. Мүнөө үедэ эрдэм ухаан болон ажалай бата бэхи холбоон совет обществын таһаршагүй шэнжэ хубинь боложо, манай Эхэ орониие научно-техническэ дэбжэлтын түрүү зэргэнүүдтэ дэбжүүлбэ.

Оронойнмай хүн зоной социальна байгууламжань үндэһөөрөө хубилаа. Хахад зуун жэлэй саада тээ ороной хүн зоной дүрбэнэй гурбан хубинь үмсын ажалта таряашад байһан юм. Харин мүнөө хүн зоной 80 гаран процентнь хүдэлмэришэд болон алба хаагшад болоно. Тиихэдэ мүнөө үеын колхознигууд урдын таряашадта орходоо тон ондоо анги болонхой. Интеллигенциин тоо **12 дахин** шахуу олошороо. Эрдэм һургуулиин хэмжээн үзэгдөөгүй ехээр ургаа. 1923 ондо гурбан хүн бүхэнэй хоёрынь үзэг бэшэг мэдэхэгүй байгаа, оройдоол 45 мянга шахуу хүн гүйсэд дунда һургуули дүүргэһэн байгаа. Харин нёдондо жэлдэ 3 миллион 79 мянган хүн гүйсэд дунда һургуули дүүргээ. Дээдэ болон тусхай дунда һургуулинуудай студентнэрэй тоо 360 мянган байһанаа, нёдондо 9 миллиондо хүрөө.

Мүн олон ондоо бусад тоо, баримтануудые дурдажа болохо. Гэбэшье бүхы юумэ тоогоор харуулхын аргагүй. Эндэ гол шухалань юуб гэхэдэ, хүсэн түгэс социалис гүрэн байгуулагдаа, шэнэ, социалис болбосорол анха түрүүшынхеэ мүндэлэн бүрилдөө.

1922 оной октябрьда В. И. Ленин ингэжэ хэлэһэн байна: «Үльгэрэйхидэл түргэнөөр хубилалтанууд болошохо гэжэ манай хэмнайшье этигэхэгүй. Гэбэшье бодото түргэн хубилалтада, түүхын урдань үнгэрһэн бүхы хүгжэлтэдэ орходоо түргэн хубилалтада, үнэхөөрөө революционно партиин хүтэлбэрилбэл туйлагдаха түргэн хубилалтада, эгээл иимэ хубилалтада бидэ этигэдэгбди, тиин тэрэниие заатагүй туйлахабди» (т. 45, 247 хууд.). Энэ хэлээшэнь хүсэлдөө. Партимнай Ленинэй түсэбые хүтэлбэри болгон, хүдэлмэришэн ангиие, совет арадые ударидан элсүүлжэ, капитализмын үедэ хэзээшье туйлагдахагүй айхабтар түргэн бушуу болзор темп туйлажа, үзэгдөө дуулдаагүй түргэнөөр хубилалтануудые бэелүүлһэн байна. Тиин антисоветчигүүдэй хэршье галзууралдан аашалалдажа байгаашье һаа, бүгэдэ арадай социалис гүрэн урган хүгжэнэ, улам һалбарна, бусад арадуудта харгы зам гарган, уг зорилгонууд тээшээ эрид дабшана. Үнэхөөрөө демократическа, морально-политическэ талаар бата нэгэдэлтэй бүгэдэ арадай социалис гүрэн бии, тогтууритай, нугархай экономикотой, ажалшадай байдалые, соёл культурыень хэлбэришэгүйгөөр һайжаруулжа байдаг интернациональна аха дүүгэй орон бии болонхой.

Гэбэшье ленинецүүд туйлаһанаараа һанаагаа амаршаха зангүй юм. «Бүхы ниитын байдалдал адли политикадашье урагшаа дабшаагүй бол, гэдэргээ хаягдаха баатай болодог» (т. 12, 265 хууд.) гэжэ Ленин һургадаг һэн. Парти гээшэ ямаршье амжалта туйлабал, һайзгайрангүй байгаа һаа, бэрхэшээлнүүд болон дутуу дунданууд тухай хэлэхэһээ айдаггүй, тэдэниие дабан гаража шададаг байгаал һаа, хэзээшье илагдашагүй хүсэ шадалтай байха гэжэ тэрэ һургадаг һэн.

Партиин эдэ революционно, большевик шэнжэ шанарнуудынь үнгэрһэн үе соо, илангаяа КПСС-эй XXIII болон XXIV съезднүүдтэ элеэр харагдаһан байна. Эдэ жэлнүүдэй туршада бэелүүлэгдэһэн ехэ экономическа болон политическэ хэмжээ ябуулганууд, мүн туйлагдаһан **үрэ дүнгүүд** хамтадаа коммунизм тээшэ манай ороной хүгжэлтэдэ бүхэли шата боложо үгөө юм.

Промышленностиин гол фонднууд арбан жэлэй туршада хоёр дахин шахуу ехэ болоо. Үнгэрэгшэ жэлдэ Ленинэй ойе тэмдэглэһэнһээмнай хойшо үнгэрһэн жэлэй туршада арбан жэлэй урда тээ бүтээгдэдэгтэ орходоо хоёр дахин шахуу ехэ продукци үйлэдбэрилэгдөө.

Совет индустри баатарлиг ургалтаяа үргэлжэлүүлһээр. Гурбан жэлэй туршада 1200 гаран томо предприяти болон үйлэдбэриин комплекснууд ашаглалгада оруулагдаа. Табан жэлдэ хэгдэхэ капитальна һомололгонуудай хэмжээн Совет засагай үнгэрһэн бүхы жэлнүүдэй үедэ хэгдэһэн һомололгонуудай хахадтайнь адли байна. Үйлэдбэриин шэглэлтэй олон мянган барилга, тэрэ тоодо Камска автомобильна завод, Саянай ГЭС болон бусад энэ жэлдэ баригдажа байна.

Шэнжэ шанарай хубилалтанууд ямар нэгэн ганса һалбарида болоно бэшэ. Мүнөө арадаймнай бүхы ажахы шэнэ техническэ үндэһэ һуурида оруулагдажа байна. Партимнай промышленностиин хүдэлмэриин шанар һайжаруулгада һуларшагүй анхаралаа хандуулна. КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдые дүүргэлтэ болгон, КПСС-эй ЦК болон Министрнүүдэй Совет арадай ажахыда шиидхэхы удха шанартай хэдэн шухала тогтоолнуудые эдэ асуудалнуудаар абаа.

Хүдөө ажахы тухай тусгаар тогтожо хэлэхэ хэрэгтэй. Мартын (1965 он) болон ЦК-гай бусад хойшонхи пленумүүдэй, КПСС-эй XXIII болон XXIV съезднүүдэй шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр хүдөө ажахымнай саг үргэлжэ найдамтайгаар дэбжэжэ байнхай. Совхоз, колхозуудай машинно-тракторна паркын хүсэ шадал һураггүй ехэ болоо. Хими нэбтэрүүлгэ айхабтар үргэнөөр бэелүүлэгдэнэ. Орсоһо тариянай, бусад ургамалнуудай ургаса нилээд дээшэлээ. Оромнай нёдондо бүхы түүхэдээ абаагүй ехэ таряа хураһан байна. Совет таряашад хүдөө нютагуудые социалис ёһоор шэнэдхэн хубилгаһанай бүхы булюу һайниинь гүйсэдөөр амсан үзэжэ байна.

Шэнэ газарай элдүүрилэгдэжэ эхилһээр 20 жэлэй ой һаяхан тэмдэглэгдээ. Энэ парти болон арадай үнэхөөрөө агуухэ баатаршалга мүн. Нүхэр Л. И. Брежневэй Алма-Ата хотодо хэһэн түгэс хурса элидхэл соо шэнэ газар хахалагшадай ажал хэрэгүүд үндэрөөр сэгнэгдэһэн, шэнэ ехэ зорилгонууд табигдаһан, мүн партиимнай түсэбэй ёһоор, ленинскэ бодомжотойгоор бэелүүлжэ байгаа аграрна политикын һүр жабхаланта саашанхи хараа шэглэлнүүд тодорхойлогдоһон байна. Колхоз, совхозуудые экономическа али бүхы талаар бэхижүүлхэ, тэдэниие мүнөө үеын индустриальна үндэһэ һуурида оруулха, хүдөө ажахын үйлэдбэриие эмхидхэхэ шэнэ, урданайхиһаа һайн түхэл маягуудые олохо, тэрэниие тусхай шэглэлтэй болгохо, ажахынуудай хоорондо хамжалгын ябуулга үргэдхэхэ зорилгонууд табигдана. Эдэ бүгэдын ашаар газар ажал болон мал ажалдахи ажал хүдэлмэриин шэнжэ шанарынь хубилха, хүдөө нютагуудай түхэл шарай хубилха юм. Эдэ бүхы зорилгонуудые дүүргэлтэ бүхы манай обществодо айхабтар ехэ экономическа болон социально-политическэ удха шанартай байха.

Тиин иимэ байдал али бүхы ажал ябуулгадамнай үзэгдэнэ. Нэгэ ехэ зорилго дүүргэгдэжэ, нэгэ шатын үнгэрхэдэ, партимнай бүри ехэ зорилгонуудые табидаг. Тиигэжэ шэнэ орьёолнууд тээшэ таһалгаряагүйгөөр дабшалга хангагдана. Мүнөө совет хүн өөрынгөө эршэтэ ажалаар коммунис үглөөдэрые ойртуулнал!

Парти экономическа болон социальна түсэблэлгын үүргэ хэмжээе үргэдхэжэ, олон жэлэй туршада экономикые түгэс хүсэтэйгөөр хүгжөөхэ үндэһэ һуури байгуулна. Сибирьтэхи хэмжээлэшэгүй ехэ нефть болон газай хэбтэшэнүүд амжалтатайгаар ашаглагдажа байна. Дэлхэй дээрэ үзэгдөөгүй ехэ хэмжээгээр газар һайжаруулагдана. Хара хүрьһэтэ бэшэ зоные дэбжээхэ гайхамшаг түсэб зохёогдожо, тэрэниие хүн зомнай урма баяртайгаар угтаа. Энэ түсэбэй бэелүүлэгдэхэдэ, Россин эртэ урдын газар дайда шэнэлэгдэжэ, олон миллион хүнүүдэй ажабайдалай, ажал хүдэлмэриин эрхэ байдал һайжаруулагдаха юм.

3200 километр утатай Байкало-Амурска түмэр замай баригдахада, совет экономикодо барагдашагүй ехэ шэнэ баялигууд оруулагдаха юм.

«Обществын **бүхы** гэшүүдэй байдалые **гүйсэд** һайжаруулха, тэдэнэй сүлөөтэ, **али бүхы талын** хүгжэлтые хангаха» (т. 6, 232 хууд.), гээшэ социализмын үг зорилго мүн гэжэ В. И. Ленин тоолодог байгаа. Тиин партимнай энэ зорилгые хододоо урдаа табидаг байгаа юм. Мүнөө үедэ манай арга боломжонууд оло дахин ехэ болонхой. Ушар нимэһээ арад зоной материальна болон культурна хэмжээе нилээд дээшэлүүлхэ гээшэ табан жэлэй гол зорилго гэжэ КПСС-эй XXIV съезд табиһан байна.

Түбхын түрүүндэ партимнай арад зоноо болбосон һайн байратай болгохо гэжэ эрмэлзэнэ. Оройдоол һүүлэй 10 жэлэй туршада 110 миллион хүн шэнэ байрануудта ороо. Ондоогоор хэлэхэдэ, энэнь Англи Франци хоёрой бүхы хүн зонтой адли.

Жэлһээ жэл бүхэндэ салин хүлһэн дээшэлнэ. Энэ ажалай бүтээсын ургалтаһаа дээшэлдэг. Гадна салин хүлһэнэй эгээн доодо захые дээшэлүүлхэ, хэдэн районуудай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда хэмжээнэй салин хүлһые ехэ болгохо мэтын хууляар абтадаг хэмжээнүүдэй ашаар салин хүлһэн дээшэлүүлэгдэнэ. Гансал эдэ хэмжээнүүдэй ашаар 1971—1973 онуудта 31 миллион хүнэй салин хүлһэн дээшэлүүлэгдээ һэн. Ондоогоор хэлэхэдэ, гурбадахи хүдэлмэришэн болон алба хаагша бүхэнэй салин дээшэлүүлэгдээ гээшэ. Мүн пенси, стипенди, тэдхэмжын нэмэгдэһэнэй, бусад хэмжээ ябуулгануудай бэелүүлэгдэһэнэй ашаар, 23 миллион хүнэй олзо доход дээшэлээ. Колхознигуудай ажалай түлөөһэн нилээд ехээр — 14,5 процентээр дээшэлээ. Тиин оронойнмай экономикын хүгжэхэ тума хүн зоной байдал улам һайжарна гэжэ совет сэхэтэн бүхэн бэе дээрээ үзэжэ байна.

Гэр соо мүнгэнэй ехэ болоходо, хүнэй хэрэглэмжэ дээшэлдэг гэжэ ойлгосотой. Тиимэһээ партимнай арад зоной хэрэглэлэй эд товарнуудые хэлбэришэгүйгөөр элбэгжүүлхэ гэжэ оролдоно.

Совет засаг түрүүшын үдэрһөө эхилээд, капитализмын үлэгдэлнүүдые усадхажа хаяха зуураа, социалис ёһоной ажабайдал батадхаха гэжэ оролдоһон байна. Иимэ ёһоной байдалда хүн зоной байдал һайжаруулха гээшэ ямар нэгэн хубиин үмсэ зөөри ехэ болгохо гэһэн ябадалые урмашуулха гэһэн бэшэ, харин хүн зоной оюун сэдьхэлэй ургалтада туһалха, обществын хэрэгүүдтэ тэрэнэй эдэбхитэйгээр хабаадалгые хангаха гэһэн юм.

Арад зоной байдал һайжаруулха талаар үшөөл олон зорилгонууд дүүргэгдээгүй гэжэ партимнай һайн ойлгоно. Тиин энэ талаар XXIV съездын хараалһан бүхы хэмжээнүүдые сүм бэелүүлхын түлөө оролдожо байна. Эдэ бүгэдэ хүдэлмэришэн бүхэнэй, коллектив бүхэнэй ажалай оруулалтаһаа дулдыдаха байһаниинь ойлгосотой. Хүн бүхэнэй түрүүшын уялга дүүргэн, өөрынгөө хүсэ шадалай, оюун бэлигэй хэмжээгээр бүхы шадалаараа, оролдосотой һайнаар хүдэлхэ, ажалай журам сахиха гээшэ арад зоной байдал һайжаруулха зайлашагүй шухала эрхэ хүхэсэл мүн. Гадна бүхы хүнүүдэй зүгһөө уялгата сахигдаха ёһотой ажалай журам заршамһаа энэнь дулдыдаха юм.

Парти болон гүрэнэй политикатай ажалшадай ашатуһын айхабтар тааруу нэгэн байһаниинь олонниитын социалис мүрысөөндэ эли тодоор харагдана. Партиин уряада харюу болгон, нёдондо жэлдэ бүхы оронойнмай ажалай гайхамшаг дэбжэлтэтэйгээр хүдэлмэрилһэниинь бүгэдэндэ мэдээжэ. Энээнэй ашаар элитэ ехэ үрэ дүн туйлагдаа бэлэй. Хүн зоной үүсхэлые, үйлэдбэриин эдэбхиие дээшэлүүлэн, 1974 ондо парти болон совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хэһэн Хандалгада ажалшаднай харюусана. Мүнөө олон мянган предприятинүүд уттамжын түсэбөөр хүдэлмэрилжэ, энэнь гүрэнэй даабаринуудһаа нилээд үлүү байна.

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта).

БАЯРАЙ СУГЛААН

...имир Ильич Ленинэй түрэһөөр 104 жэлэй ойдо ...гдаһан Улаан-Үдэ городой ажалшадай баярай ... Буряадай оперо болон баледэй театр соо үсэгэл...лабо.

... Улаан-Үдын горкомой секретарь нүхэр С. В. ...ов элидхэл хээ.

...рэрь һайндэрэй ехэ концерт харуулагдаба.

ЛЕНИНЭЙ ЗААҺАН ЗАМААР—КОММУНИЗМ ТЭЭШ

(Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

Ленинэй ойн урда тээ олон миллион совет хүнүүд зүрхэ сэдьхэлэйнгээ уряагаар коммунис субботнигто дахин хабаадаа. Субботник бүхэндэ олдоһон мүнгэ зөөри гээшэ ехэ сэнтэй, арад зоной аша туһада зорюулагдадагынь ойлгосотой. Гэбэшье бүгэдэ арадай һайхан заншал болоһон хабарай ажалай һайндэрнүүдэй үедэ обществодо һайн дураараа хүдэлмэрилхэ, урма зориггойгоор ажаллаха гээшэ шлангаяа үнэтэй сэнгэйл. Ильичэй түрэһэн үдэрые габьяата ажалаараа тэмдэглэһэн бүхы хүнүүдтэ алдар соло!

Һүүлэй жэлнүүдтэ совет демократи саашадаа хүгжөөгдөө. Энэнь юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, Советүүдэй хүдэлмэри тухай, депутадууд тушаа дүримүүд тухай, гэр бүлэ тухай, ажал тухай, элүүрые хамгаалалга болон эрдэм һуралсал тухай, газар болон уһа мүрэнүүд тухай СССР-эй Верховно Соведэй олон шухала хуулинууд абтаа.

Капиталай дэлхэйн ангиин тэмсэлдэ нэрбэгдэн зүдэржэ байхада, совет общество улам нягта морально-политическэ нэгэдэлээ харуулжа, бүхы ангинууд болон социальна бүлэгүүдэй бодото нэгэдэл мандажа байна. Энэ түрүү үйлэ хэрэгтэй нэгэн хамта ямаршье үндэһэ яһанай тандала хабаатай һаань илгагүй бүхы совет хүнүүдые нэгэдүүлжэ байгаа аха дүү ёһоной холбоон улам бэхижүүлэгдэжэ байнхай.

Союзна болон автономито республикануудые, автономито областьнуудые, национальна округуудые Арадуудай хани барисаанай орденоор шагнаһан ябадал хадаа СССР-ые батадхан хүгжөөлгэдэ наци бүхэнэй, арад үндэһэтэн бүхэнэй хубитаа оруулһые мэдэрһэн ушар мүн. Совет арадай тон бэхижэжэ байгаа социальна, интернациональна нэгэдэлэй батадхан хүсэнэйнь худэлмэришэн ангин мүн байгаа, байнаша. Имагтал худэлмэришэн ангин «ажалша түмэнэй нэгэдэн жагсаалаа, коммунис обществэ бүрин хамгаалха, бүри мүнөө батадхахаар, энэ обществые бүри мүнөөн бэхижүүлхэдэ туһалха шадаха юм», гэжэ Ленин һургаһан. (Том 41, хууд. 310).

СССР-эй Верховно Соведэй мүнөө болохоёо байгаа һунгалта совет обществын улам нягта жагсаалые, манай арадай үүсхэлы эдэбхиин бүри дээшэлхэдэ туһалха байһаниинь дамжаггүй.

Нүхэд! Парти арад хоёрой хоорондоо угаа нягта байһанай ашаар, Ленинэй партиин хэдэг эсэшэгүй ехэ бодото ажал хэрэгэй, теоретическэ ажал хүдэлмэриин ашаар эдэ бүхы илалтануудые бидэ түйлаабди.

Мүнөө бүхы партийна организацинуудта, бүхы общество доторнай хаа хаанагүй хамтаараа зүбшэн хэлсэжэ, зохёохы ёһоор эбтэй зэтэйгээр ажаллажа байна. Энэ хадаа хүдэлмэриин ленинскэ гол ёһые, арга методые батадхан хүгжөөхэ тушаа нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэйгээр партиин Центральна Комитедэй, Политбюрогой сэхэ шууд бэелүүлдэг хараа шугамай аша үрэ мүн. Асуудалнуудые эрхэ сүлөөтэйгөөр, ушар ёһоо мэдэжэ зүбшэн хэлсэлгэ, парти доторой демократи, нүхэдтөө этигэжэ, тэдэнэй һанал бодолдо, дүй дүршэл болон эрдэм мэдэрэлдэ хүндэтэйгээр хандалга, зоримгой боломжотой үүсхэлые дэмжэлгэ, абаһан уялгануудаа дүүргэхэдэ шанга эрилтэтэйгээр хандалга, даалгагдаһан хэрэгэйнгээ түлөө харюусалга, «үгэеэ үгэбэл — дүүргэхэ» гэһэн заатагүй дүрим сахилга — эгээл энэ хадаа — хүдэлмэриин арга шадабари мүн байна. Иимэ жэшээе Ленинэй Центральна Комитет харуулна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ болоһон КПСС-эй ЦК-гай декабрьска Пленум партиин ажабайдалай шухала зүйлынь болонхой. Тэрэ Пленум XXIV съездын даалгабаринуудые дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ шэнэ хүсэ нэмээһэн байна. Нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ дотор табан жэлэй гурбан жэлдэ түйлагдаһан амжалтануудынь бүхы талааранш шүүмжэлэн шэнжэлэгдэһэн, манай гүрэндэ бии байгаа угаа ехэ арга боломжонууд элирүүлэгдэһэн, ороноймнай саашадаа хүгжэхэ зам тухай ехэ шухала дурадхалнууд оруулагдаһан байна. ЦК-гай Пленум тон шухала зорилгонуудые табяа. Мүнөө бии байгаа арга боломжонуудаа бэелүүлхэ гол шатань бологшо экономикые хүтэлбэрилгын эмхидхэлэй хэрэг һайжаруулагдахаар хараалагданхай. Мүнөөнэй шатын эрилтэнүүдтэй дашарамдуулан, манай парти болбол ажахын ябуулгые бүри гүнзэгыгөөр шэнжэлхэ тухай, мүнөө абтадаг шиидхэбэринүүдэй улам хангалтатайгаар бэелүүлэгдэдэг байха тухай, капитальна һомололго хубаарилгые оруулал- [illegible]

Партимнай түйлаһан амжалтануудаа тон зүбөөр сэгнэжэ шададаг болоо, дутуу дундануудаа [illegible] Пленум дахин гэршэлэн харуулаа.

Партимнай [illegible] 50 жэл соо партимнай гэшүүдэй тоо 400 мянган хүнһөө 15 миллион хүрэтэрээ олон болоо. Олониитэ дунда партимнай нэрэ хүндэ тон партидаа угаа ехээр этигэдэг болоо. Энэ хадаа коммунизмын түлөө тэмсэлэймнай тон шухала зүйлынь мүн гэшэ.

Партийна документнүүдые һэлгэһэн ябадал коммунистнуудай үйлэдбэриин болон ниитэ-политическэ эдэбхиин улам дээшэлхэдэ, журамай бэхижэхэдэ, хүдэлмэриинь улам һайжархада ехэ туһа хүргэбэ. Мүнөө 12 миллион коммунистнууд партийна билетүүдые абаад байна. Бидэ бүгэдэндэ эгээн хүндэтэй Ильичэй дүрэ зураг тэдэ билетүүдтэнь зураатай. Партбилетүүдые һэлгэлгэ хадаа түрүү үүргэеэ партиин гэшүүдэй ямараар дүүргэжэ байһые хаража үзэһэн шанга шалгалта болоо.

Һая үнгэрэгдэһэн тоосоото-һунгуулиин партийна конференцинүүд XXIV съездһээ хойшо хэһэн хүдэлмэриингөө дүн гаргаа, дүй дүршэлөө соглон тэмдэглээ. Мүнөөнэй шатада партиин политикые бэелүүлхын түлөө, табан жэлэй түсэбые бүхы дээрэнь дүүргэлгэдэ шиидхэхы удха шанартай жэл болохо 1974 оной түсэб амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө парторганизацинуудай үүргэ харюусалгые улам дээшэлүүлхэ асуудалнууд тэдэ конференцинүүдэй гол анхаралда табигдаһан байна. Партиин бата бэхи байһые, ленинскэ Центральна Комитедэй тойрон, коммунистнуудай нягта жагсанхай байһые тус конференцинүүд эли тодоор дахин харуулаа.

Ороноймнай урда табигдаһан бүхы зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэг хадаа үзэл сурталай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриһөө нилээд дулдыдаха байна. Коммунис обществын ушар ёһо мэдэжэ ажалладаг хүнүүдые хүмүүжүүлхэ гээшэ айхабтар шухала зорилго мүн. Марксизм-ленинизмын үзэл сурталые али бүхы талаарнь нэбтэрүүлхэ тухай, олон түмэн арад зоной үзэл бодолой политическэ хатуужалай хэмжээе бүри ехээр ургахэ тухай, коммунис үзэл сурталые хүн бүхэнэй ажабайдалдахи үдэр бүриин ажал хэрэгтэй нягта холбоотой болгохо тухай эндэ хэлэгдэнэ. В. И. Ленин ингэжэ һургадаг һэн: «Ажабайдалда улам ойртохо. Олониитэ хүдэлмэришэд ба таряашадай үдэр бүриингөө ажалаар ямар нэгэн шэнэ юумэ бодото дээрэнь хэр зэргээр байгуулжа байһанда бүри ехэ анхарал хандуулха. Тиимэ шэнэ юумэнэй хэр зэргэ коммунис шэнжэ шанартай байһые һайнаар шалгаха шухала» (том 37, хууд. 91). Хоёр системын хоорондохи үзэл сурталай тэмсэлэй улам шангадаһан эрхэ байдалда антикоммунизмда, антисоветизмдэ эсэргүү тэмсэлээ, буржуазиин үзэлдэ эсэргүү тэмсэлээ улам шангадхаха ёһотойбди. Эдэ бүхы асари ехэ зорилгонууд манай урда үни удаан болзорто табигдаад байха, тиимэһээ эдэ зорилгонууд партийна бүхы организацинуудай хүсөөр шиидхэгдэхэ аргатай, шиидхэгдэхэ ёһотойшье юм.

КПСС-эй XXIII, XXIV съездүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө партиин болон арад зоной хэһэн тэмсэлэй энэ үе бүхы дээрээ ороноймнай хүгжэлтэдэ гүн ехэ, үндэһэн шухала амжалта түйлагдаһые харуулна. Эдэ жэлнүүдтэ хүгжэһэн социалис обществын гол хараа түлэбынь бодото байдалдамнай эли тодоор харагдаба. Урдань хэнэйшье шиидхээгүй зорилгонуудые бэелүүлэн, дутуу дундануудаа зоримгойгоор зайсуулан, партимнай хүн түрэлтэнэй түүхэдэ эгээ түрүүшын коммунис общество байгуулгын үзэгдөөгүй шэнэ замаар дахуулан, арад зоноо алхам алхамаар, этигэл найдамтайгаар, шадамар бэрхээр хүтэлжэ ябаа. Партимнай мүнөөдэр шиидхэгдэхэ шухала зорилгонуудаа эгээн саадахи үг зорилготоёо ленинскэ ёһоор зохилдуулан, КПСС-эй Программын тодорхойлһон өөрынгөө ангиин сэхэ шууд шэглэлые бэелүүлнэ. Партимнай мүнөөнэй байдалда таарууллан, коммунизм тухай ленинскэ наукые саг үргэлжэ саашань хүгжөөнэ.

Энэ үе соо хэһэн асари ехэ ажал хүдэлмэриин үрэ дүн бүри мүнөөнһөө эхилэн харагдажа байна. Харин үглөөдэрэй хүнүүдтэ эдэ бүхы үрэ дүнгүүд 60—70-аад онуудай үеын ленинецүүдэй баатаршалга тухай хододоо һануулжа байха юм.

Һүүлшын жэлнүүдтэ хэһэн юумэеэ бодожо үзөөд, ингэжэ хэлэхэдэ болоно: бидэ хэзээдэшье иимэ ехэ арга боломжонуудтай байгаагүйбди. Бодото ябуулгын түсэб болгожо, иимэ ехэ зорилгонуудые партимнай хэзээдэшье табяагүй һэн. Тиин эдэ зорилгонууд бэелүүлэгдэхэ ёһотой, бэелүүлэгдэнэшье гэжэ ороноймнай бата найдамтай хүгжэлтэ, ленинскэ партиин хүтэлбэреэр ороноймнай заха хизааргүй ехэ газар дайдада дэлгэрһэн асари ехэ ажал хүдэлмэри харуулна.

II. ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТҮЛӨӨ, СОЦИАЛЬНА ХҮГЖЭЛТЫН ТҮЛӨӨ ТҮҮХЭТЭ ТЭМСЭЛЭЙ ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

Нүхэд! В. И. Ленин манай ороной хуби заяае бүхы революционно тэмсэлтэй, бүхы хүн түрэлтэнэй хүгжэлтын арга боломжотой нягтаар холбодог байгаа. Ленин болбол дэлхэйн хүгжэлтын гол шухала шэглэлые зуун жэлээр уридшалан, эгээн эхиндэнь мэдэжэ шададаг байгаа. «Бүмбэрсэг дэлхэйе бүрин мэдэдэг, алас холые урид харадаг» гэжэ Ленинэй сэсэн ухаанай энэ тон шухаг шанарые харуулан, гайхамшагта совет поэт тон зүбөөр бэшээ һэн.

Империализм болбол социалис революциин болзуутай байһан үе мүн гэжэ Ленин шэнжэлэн харуулаа. Тиин энэ һургаалыень Россиин бодото байдал, удаань бусад оронуудай бодото байдал гэршэлэн баталаа юм.

Пролетариадай диктатура хадаа национальна хүсэн байһанаа дэлхэйн политикада шиидхэхы ёһоор нүлөөлжэ шадаха интернациональна хүсэн болохо юм гэжэ этигэдэг байһанаа Ленин тэмдэглээ һэн. Энэнь баһал хүсэлдэн бэелүүлэгдээ. Дэлхэйн социалис гүрэнүүд хүн түрэлтэнэй обществын хүгжэлтын шиидхэхы хүсэниинь боложо байна.

Совет засаг хадаа ажахынгаа политикын ашаар бүхы дэлхэйн революцида улам ехээр нүлөөлхэ юм гэжэ Ленин хэлээ һэн. Ингэжэ Ленинэй уридшалан хэлэһыень мүнөө манай ороной дүй дүршэлһөө гадна, мүн социализмын илаһан бусад оронуудай дүй дүршэлшье баталан харуулна.

Дарлагдаһан арадууд «шэнэ байдалда өөһэдөө хабаадалсан, шэнэ байдал зохёолсон хүгжэхэ» (том 39, хууд. 327) гэжэ Ленин хэлэһэн байна. Сүлөөрһэн оронуудай олон зуун миллион хүнүүдэй бодото байдалынь Ленинэй эдэ сэсэн үгэнүүдэй зүб байһые эли тодоор гэршэлэн харуулаа.

«Дэлхэйн бүхы капитализмын» кризисэй заатагүй һүжэрхэ байһые Ленин уридшалан мэдэһэн юм. (Том 45, хууд. 402). Капитализмын саашанхи түүхэнь энээниие тон элеэр харуулаа.

Октябриин хубисхалай нээһэн үе сагта хоёр тад ондоо шэглэлтэй хүгжэлтэ тухай: нэгэ талаһаа — дэлхэйн социализмын хүгжэн бэхижэлгэ, революционно бүхы хэрэгэй урагшаа дабшалга, нүгөө талаһаа — дэлхэйн капиталис гүрэнүүдэй доройтон һалаха тухай Ленинэй уридшалан хэлэһэнэй тон зүб байһаниинь тодоронхой.

Социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай амжалтатай, бата найдамтайгаар хүгжэжэ байһан ябадал, нүгөө талаһаа — капиталай оронуудта боложо байһан юумэн хоёрой хоорондоо айхабтар ехэ илгаатайе мүнөө бултадаа хаража байнабди. Баруун гүрэнүүдэй хэблэлэй хуудаһануудта «кризис» гэһэн үгэ саг үргэлжэ дурдагдана. Тэрэниие «гэнтэ үзэгдэһэн юумэн» шэнгеэр тайлбарилна. Теэд эндэ ямаршье гэнтын ушарал болоогүй. Капиталис байгуулалтын үүдхэдэг кризисүүдэй зайлашагүй хохидол хойшолонгуудые Маркс, Энгельс, Ленин үни элирүүлэн бэшэһэн юм. Капиталис оронуудта шэнэ шэнэ зүришэлдөөнүүдэй заатагүй болохо тухайда манай парти, бусад оронуудай коммунистнууд, 1969 ондо болоһон Компартинуудай зүблөөн заагаа бэлэй. Эдэ сэгнэлтэ, тобшололнуудай зүб байһаниинь үдэр бүри гэхээр тодорон харагдана.

Империализмын олохон гол газарнуудта нэгэн доро зүришэлдөөтэ байдал тохёолдонхой. Империализмын доройтон һуларха экономическа, политическа, дотоодын болон гадаадын ушар шалтагаанууд нэгэн доро үзэгдэжэ байна.

Амгалан сагта үзэгдөөгүй ехэ инфляци, хүн зоной байдалай улам муудажа байһан ябадал, нүгөө талаһаа — монополинуудай ашаг олзын айхабтар ехээр нэмэжэ байһан ушар капиталис оронуудта элеэр үзэгдэнэ. Һүүлшын хоёр жэлэй туршада гансал эдеэ хоолой үнэ сэн Францида 21 процентээр, Италида — 22, США-да — 31, Англида — 33, Япондо — 36 процентээр хүндэрөө. Гэхэтэй хамта ажалгүйдэлгэ олошорно, зарим оронуудта үйлэдбэрилгэнь доошоо ороно. США, Баруун Европо, Япон гурбанай хоорондохи зүрилдөөн һүжэржэ үргэлжэлһөөр, капитализмын валютын хэрэг тон ехэ кризистэ оронхой, худалдаа наймаанай хёмороон улам хурсадажа байна. Үни эхилһэн эшэ хүсэнэй дутагдал тон ехээр һүжэрэнхэй. Энээнһээ уламжалан, империализмын, «гурбадахи дэлхэйн» оронуудай хоорондохи зүришэлдөөн бүри ехэ болоо. Эдэ оронууд ООН-ой мүнөөнэй сесси дээрэ нигэжэ эрид шууд мэдүүлээ гэбэл, баялигыемнай монополинуудай убай һэнгэргүйгөөр дээрмэдэдэг байһан саг һөөргөө бусахагүй. Энээндэ эсэс табигдаа. Тиимэһээ шэнэ түхэлэй колониализмын, империализмын дахинаа ехээр буруу һүрэһэн тухай эндэ хэлэхэдэ болохо байна.

Политическэ оршон байдал тухай хэлэбэл, капиталис оронууд доторхи засагай хүндын буураһаниинь элеэр харагдана. Тэдэ оронуудай засагаархид шухала асуудалнуудые шиидхэжэ шадахагүй байһанаа дахин, дахин харуулна. Энэнь мүнөөнэй капиталис байгуулалтые бүри хүндэгүй болгоно, правительственнэ кризисүүдые ходо үүдхэнэ. Буржуазиин засаг дарлалта хоёрой хоорондоо таһаршагүй холбоотойе олон түмэн ажалшад элеэр ойлгожо байна.

Ангиин тулалдаан тон ехээр бадаран дэлгэржэ байна. Тинхын дашарамда, коммунистнуудай уридшалан хэлэһэнэй ёһоор, забастовкын тэмсэл улам үргэдэн, гүрэнэй монополис ёһо гуримда эсэргүү, правительствануудай политикада эсэргүү тэмсэлэй шэнжэтэй боложо байнхай. Консерваторнуудай правительствые унагааһан Англидахи хүдэлмэришэдэй хүдэлөөн бүхы орон доторнь дэлгэрэнхэй. ФРГ-дэ тон ехэ забастовканууд. Италида, Францида, Япон болон бусад оронуудта, мүн Латинн Америкэдэ ангиин ехэ байлдаанууд болоно, зүүнэй тала баримталдаг хүсэнүүд улам эдэбхитэй боложо байна — эдэ ушарнууд юу харуулнаб гэхэдэ, ажалшадые хохидолдо оруулжа, кризисһээ гарахые оролдодог буржуазиин һэдэлгэнүүд эрид шанга харюу сохилтоор угтагдана гэжэ һүүлэй зарим баримтанууд гэршэлнэ. Энэ тэмсэлдэ профсоюзууд ехэ үүргэ дүүргэнэ. Профсоюзуудай дайшалхы хүсэн хараа байса ехэ болонхой.

Томо капитал бүхы хүсэеэ хэрэглэнэ — реформис ёһоной мэхэ гохо гаргана, олониитэдэ мэдээсэл хүргэдэг зэбсэгүүдэй ашаар олониитын һанал бодол төөрюулнэ, мүн хара хүсэшье сэхэ хэнэ. Капитализмын оршондохи хёморооной шанга болохо бүри, тэрэнэй зүришэлдөөнүүд болон хёмороонуудай элитээр гараха бүри социализмда, Советскэ Союзда хардалга гүрдэлгын добтолго бүри шангадана. Социализм тухай худал хуурмаг үгэнүүдээр капиталис хуурмаг байдалые нюухые, сагааруулхые һэдэнэ. Революционно хүсэнүүдэй дэбжэлтэдэ эсэргүүгээр буржуази хархис хүсэнүүдые элсүүлэн табиха гэжэ оролдоно. Кризисэй оршон байдалда иимэ ушар олон дахин үзэгдэдэг һэн. Капиталис дэлхэйн элдэб олон районуудта неофашис этэгээдүүд эдэбхижэнэ.

Чилидэ болоһон үйлэ хэрэг энээн тухай эгээл хурса тухэлтэйгөөр хэлэжэ үгэнэ. Зүгөөр хүн түрэлтэнэй сэдьхэл нацизмын үлэгдэлнүүдэй хорото муухай аашануудтай эбсэхэгүй. Нүхэр Луис Корваланиие, Чилиин бүхы патриодуудые сүлөөлхэ тухай эрилтэ бүри үргэдэнэ, бэхижэнэ. Чили дээгүүр эрхэ сүлөөгэй туг дахинаа мандаха гэжэ бидэнэр этигэнэбди!

XX-дохи зуун жэлэй һүүлшын үедэ Ленинэй үгэнүүд бүри хүсэтэйгөөр зэдэлнэ: «Хүн түрэлтэнэй дары шиидхэжэ шадаха зорилгонуудтай хайшаашье харахадаа, алхам бүхэндөө ушарнабди. Капитализм энээндэ һаалта хэнэ» (т. 24, 17-дохи хуудаһан). Капитализм болбол ниитын баялигые уриржэ, энэ баялигые байгуулдаг хүнүүдые мүлжэхын тула энэ баялиг хэрэглэдэг байһанаараа тэрэ һаалта хэнэ. Мүн Ленинэй хэлэһэн үгэнүүдээр хэлээ һаа, хүн түрэлтэнэй обществын оршон байха эрхэ нүхэсэлнүүдтэ капитализм аюул тохёолдуулна.

Дэлхэйн нэгэдэхи дайнай һүүлээр сэрэгэй шэнэ һандарал боложо магадгүй гэжэ Ленин һэргылдэг һэн. Октябриин илалта энэ аюултай шэглэлдэ түрүүшын социалис гүрэнэй хүсэ ба уласхоорондын политикые эсэргүүгээр табяа. Эб найрамдалай түлөө асари ехэ тулалдаан эхилээ һэн. Энэ тулалдаанай гол зорилго гэбэл, юрын амгалан байдал бэшэ, ямаршье сэнтэйгээр түйлагдаһан эб найрамдал бэшэ, харин үнэн зүб, демократическа эб найрамдал, арадуудта бэеэ даанхай байдал найдамтайгаар хангаха, бэеэ даанхайгаар, гадааһаа хамааралсалгагүйгөөр хуби заяагаа шиидхэхэ эрхэ нүхэсэл арадуудта олгоһон тиимэл эб найрамдал түйлаха гэһэн ябадал болоно. Энэ хадаа бүхэдэлхэйн түүхэтэ удха шанартай зорилго мүн, тиин бүмбэрсэг дэлхэй дээрэхи бүхы хүнүүдэй аша туһада хабаатай юм. Тиигээд Ленинэй Эхэ орон энэ зорилгые шиидхэхын түлөө тэмсэлэй манлайда ябана.

Тэрэ хадаа эб найрамдалай аша туһада өөрынгөө хүсэн түгэс экономическа, бэеэ хамгаалха болон, политическэ хүсэ шадалаа, нэрэ зэргэеэ зорюулна. Өөрынгөө союзнигууд болон ханинартаяа нягта хани барисаатайгаар КПСС эб найрамдал хамгаалха интернациональна жагсаалые шадаал һаа ехээр үргэдхэхые, мүнөө үе сагай энэ нэн түрүүшын зорилгые эдэбхитэйгээр шиидхэлгэдэ шадаал һаа, ехэ политическэ, олониитын хүсые хабаадуулхые оролдоно.

КПСС-эй XXIV съездын зохёоһон гадаадын политическэ хараа шугамые богонихон болзорой туршада — хэлбэришэгүйгөөр, эршэ ехэтэйгээр бэелүүлгэ элитэ ехэ үрэ дүнгүүдые үгөө.

Социализмын бусад оронуудтай суг хамта абтаһан хэмжээнүүд вьетнам арадай баатар тэмсэлые илалта түгэсөөр дүүргэхэ хэрэгтэ туһалаа. Дүтын Зүүн зүгтэ амгалан ёһоной гуримшуулга эхилээ. Хэдэ хэдэн капиталис томо гүрэнүүдтэй Советскэ Союзай баталһан договорнууд, мүн бусад хэлсээнүүд уласхоорондын харилсаануудта хүсэ хэрэглэхэ ябадалһаа арсаха гуримые баталаа. Тиигэжэ эб найрамдалай программын түрүүшын пункт соо табигдаһан зорилгонууд эхэнхи ушарта бэелүүлэгдээ. Тэрэ программын хоёрдохи пунктын ёһоор дипломатическа шухала хэмжээнүүд бэелүүлэгдэжэ, Европодохи дайнай дүнгүүдые баталуулаа, Европын гүрэнүүдэй хилэнүүдэй эбдэршэгүй байһан ушарые үргэн олониитэ мэдэрээ. Эб найрамдалай программын гурбадахи, дүрбэдэхи пунктнууд соо хараалагдаһанай ёһоор, манай орон буу зэбсэг яаралтайгаар гаргаха ябадалые хориһон үүсхэл гаргаа. Ядерна дайе ушаруулхагүй тухай совет-американ хэлсээн энэ талаар томо алхам болоно. Эб найрамдалай программын табадахи пункттай зохилдуулан, Совет гүрэн колониальна дарлалтын үлэһэн гуламтануудта эсэргүү, неоколониализмда эсэргүү тэмсэлдэ ёһото хубитаяа оруулна. Эб найрамдалай программын зургаадахи пункт соо хараалагдаһан уласхоорондын үргэн, адли тэгшэ эрхэтэй, бэе бэедээ ашатай туһатай экономическа харилсаа хүгжөөхэ талаар аша үрэ ехэтэй хүсэл оролдолго бүгэдэндэ мэдээжэ.

Эдэ бүгэдын ашаар хөөрэлдөөнэй ёһоор дэлхэйн эгээн орёо асуудалнуудые шиидхэхэ зохид һайн оршон байдал байгуулагданхай. СССР-эй зүгһөө сэрэгэй аюул тохёолдохо гэһэн худал хуурмаг үгэ буруушаагдаа, буу зэбсэг бүри ехээр гаргаха гэжэ уряалдаг хүнүүдэй, совет орондо харша хүнүүдэй уряануудай үндэһэгүй, худал хуурмаг байһаниинь элишэлэгдээ. Дэлхэйн дайнай һүүлээрхи гушан жэлэй туршада түрүүшынхеэ бүмбэрсэг дэлхэйн олон миллион хүнүүд һанаагаа амараа, үдэр бүриингөө ажабайдалда шэнэ оршон байдалай тогтоһониие мэдэрээ, иимэ оршон байдал уласхоорондын түгшүүрилые үдэрһөө үдэртэ шангадуулжа байһан ябадалһаа эрьелтэ хэһэнэй ашаар түйлагдаа. Эб найрамдалай программые бэелүүлхэ талаар партиин, Совет гүрэнэй зорилго түгэс, шууд сэхэ ажал хэрэг социалис байгуулалтын һайн һайхан шэнжэ шанарые шэнэ оло миллион хүнүүдэй үмэнэ бүри гүнзэгыгөөр дэлгээжэ үгэнэ, имагтал энэ байгуулалта хүн түрэлтэниие дайн сэрэгһээ абаржа шадаха гэжэ этигүүлээ.

Манай гадаадын политикын хүсэн юун бэ гэхэдэ, СССР эб найрамдалда юрэл уряална бэшэ, харин дипломатическа алхам бүхэнэй һүүлээр, хэлсээн бүхэнэй һүүлээр бата бэхи, үнэн зүб эб найрамдал бодотоор дүтэлүүлжэ шадаха тодорхой, эли тодо хэрэг түйлана.

Манай гадаадын политика шууд сэхэ, хэлбэришэгүй юм. Ямар нэгэн орондо боложо байһан үйлэ хэрэгүүдые хараадаа абадаг энэ политика али нэгэн саг зуурын ушарһаа боложо хубилдаггүй. Абаһан уялгадаа үнэн сэхэ байлга тэрэнэй шэнжэ шанар мүн. Тиимэһээ СССР мүн лэ иимээр хандахые нүгөө талаһаа хүлеэхэ эрхэтэй юм.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын, Политбюрогой бусад гэшүүдэй зүгһөө США, Франци, ФРГ, Япон, Инди, Араб болон бусад хэдэ хэдэн оронуудай толгойлогшонортой, мүн бусад политическэ ажал ябуулагшадтай хэһэн уулзалганууд болон хөөрэлдөөнүүд уласхоорондын харилсаануудые һайнаар хүгжөөхэ түшэг тулгууринь боложо, дэлхэй дээрэ оршон байдалые гуримшуулгада, политическэ, экономическа аша үрэ ехэтэй харилсаануудые гүнзэгырүүлгэдэ туһална. Тиимэ харилсаанууд бүри тодорхой шэнжэтэй боложо байна.

Мүнөө Москвагай үгые хаа хаанагүй тон ехэ анхаралтайгаар шагнадаг болонхой. Советскэ Союзай эб найрамдалда дуратай шууд сэхэ хараа шугамые гүрэнэй харюусалгатай нэгэшье ажал ябуулагша хараадаа абангүй гаража шадахагүй. Ингэжэ хэлэхэдэ үлүү болохогүй: СССР-эй уласхоорондын нэрэ хүндэ иимэ ехэ хэзээдэшье байгаагүй, дэлхэйн хэрэгтэ тэрэнэй үзүүлдэг нүлөөн иимэ олон талын, гүнзэгы хэзээдэшье байгаагүй, тэрэнэй гадаадын политикада иимэ ехэ хүндэтэйгөөр, этигэмжэтэйгээр хандаха ябадал хэзээдэшье байгаагүй.

Коммунис парти, Совет гүрэн түйлаһандаа тогтонгүй, дайнай аюулда эсэргүүгээр түүхэтэ тулалдаагаа нэгэшье үдэр зогсооногүй. Манай партиин гаргадаг шэнэ зориг түгэс үүсхэлнүүд энээндэ алба хэнэ. Нүхэр Л. И. Брежневэй эсэшэ сусашагүй ажал ябуулга энээндэ алба хэнэ. Тэрэ хадаа энэ зорилго түйлахын тула хүсэ шадалаа гамнанагүй. Ленинэй Эхэ ороной ажал ябуулга ханинараймнай омогорхол үүдхэнэ.

Амгалан ёһоор зэргэ оршон байлгын, бэе бэедээ тааруу үндэһэ һуури дээрэ шухалын шухала политическэ, экономическа, культурна томо асуудалнуудые шиидхэхэ һэдэлгэ Европын түүхэдэ түрүүшынхеэ гаргагдаа. Аюулгүй байдалай, хани харилсаанай талаар ниитэевропын зүблөөн тодорхой амжалта түйлаа. Һүүлэй үедэ тэрэнэй хүдэлмэридэ түйлагдаһан юумые ёһотоор сэгнэжэ, ойрын сагта зүблөөн дүүрэжэ, тэрэнэй абаһан шиидхэбэридэ эгээн ехэ хүсэ, нэрэ хүндэ олгуулха гэжэ бидэнэр хүлеэхэ эрхэтэйбди. Энэ ушар тэрэнэй бүхы хабаадагшадай үндэр харюусалгатай байһанаа мэдэрхэ ябадалһаа дулдыдаха гэжэ хүлеэнэбди.

Дайн сэрэгэй байдал һуларуулха талаар түрүүшыншье һаа, найдамтай алхамууд хэгдээ. Мүнөө энэ талаар ракетно-ядерна буу зэбсэг хизаарлаха тухай СССР-эй ба США-гай хоорондохи хөөрэлдөөнүүдтэ саашадаа дабшалта хэхэ тушаа эндэ хэлэгдэнэ. Тинхын тула шухала хэрэгтэй эрхэ нүхэсэлнүүд бии. Түб Европодо зэбсэгтэ хүсэнүүдые, буу зэбсэгые хороохо тухай Венэдэ боложо байһан хөөрэлдөөнүүд дээрэ бэе бэедээ таарамжатайгаар, бэе бэеынгээ аюулгүй байдалда адли тэгшээр хандаха гол ёһонуудые хэлбэришэгүйгөөр сахяад байбал, һайн үрэ дүнгүүдые түйлажа болохо юм гэжэ манай партиин, ороной хүтэлбэри этигэнэ.

Араб оронуудай хуулита эрхэнүүдые хамгаалхын тула, Дүтын Зүүн зүгтэхи хёмороое усадхалгада хубитаяа оруулхын, бодото дээрээ ээрхэг түримхэйшүүлые дэмжэһэн «гуримшуулгые» ушаруулхагүйн тула СССР саашадаашье шухала хэрэгтэй юумые хэжэ байха. Хэрбээ тиимэ «гуримшуулга» хэгдээ бол, эб найрамдалай хэрэгтэшье, национально-сүлөөрэлгын аша туһадашье хоро хүргэгдэхэ байна бшуу.

Уласхоорондын байдал дээрэхи хубилалтанууд эли тодо. «Хүйтэн дайнай» орондо түгшүүрилтэ байдал һуладажа байна. Энэ хэрэг тон ехэ удха шанартай, тиин түйлай ехэ хүсэл оролдолго гаргагдаа. Зүгөөр болоһон хубилалтые батадхаха, шахардуу байдалай һөөргөө бусахагүй найдамтай эрхэ байдал байгуулха хэрэг мүн лэ бага бэшэ хүсэл оролдолго гаргаха эрилтэ табина. Энээгээр һамаарха үндэһэн үгы. Юуб гэхэдэ, хүнүүдые олоор хюдаха буу зэбсэгэй ехээр бэлдэгдээд байһан дэлхэй дээрэ буу зэбсэг бүри ехээр гаргалга үргэлжэлһөөр, сэрэгэй шэнэ баазанууд байгуулагдана, аюултай олон асуудалнууд шиидхэгдээгүй үлэһөөр, Совет орондо харша, тогтоһон байдалые һэйдэхэ ябадалда шэглүүлэгдэһэн һүйдхэлтэ ябуулганууд саг үргэлжэ хэгдэнэ. Эдэ бүгэдэ бодото баримтанууд ха юм.

Уласхоорондын бүхы байдалда Пекинэй мүнөөнэй удамаршадай национал-шовинис, совет орондо эсэргүү политика тон муу нүлөө үзүүлнэ. Тэдэнэй энэ политика империализмын хархис хүсэнүүдтэ туһа хүргэнэ. Тэдэнэр Ленинэй партиие, Эхэ орониие даншье һаа һэшхэлгүйгөөр хардана. Түгшүүрилтэ байдалые һуларуулгада эсэргүүгээр, дэлхэйн социализмые һуларуулгада зорюулагдаһан тэдэнэй аюултай хараа шугам бүхы арадуудай аша туһада хоро хүргэнэ. Тиимэһээ эб найрамдалай, социализмын хэрэгые хүндэлдэг бүхы хүнүүдэй зүгһөө ургажа байһан эсэргүүсэлтэдэ тэдэнэр хүртэнэ.

Уласхоорондын оршон байдалые гуримшуулгын дайсадай түсэбүүдтэ хатуугаар, шууд сэхээр эсэргүүсэжэ, тэдэнэй һүйдхэлтэ ябуулгануудай хойноһоо һэргэг байжа, манай парти эб найрамдалай замда түйлагдаһан түйлалтые хамгаалха хэрэгтэ бүри эдэбхитэйгээр оролсохые, амгалан ёһоной добтолгын фронтые үргэдхэхэ ябадалые түйлаха гэжэ оролдоно. Гэхэ зуура, КПСС Совет гүрэнэй бэеэ хамгаалха хүсэ шадалые бэхижүүлхэ тухай эсэшэ сусашагүй оролдоно, саашадаашье оролдожо байха юм. Мүнөөнэй оршон байдалда энэ хэрэг — манай амгалан байгуулалтын шухалын шухала түшэг тулгуури мүн.

Манай нюдэн дээрэ боложо байһан уласхоорондын харилсаануудай гуримай шэнэлэгдэн һэлгэгдэжэ байһан ушар мүнөө үе сагай социальна гүнзэгы шэглэлнүүдтэй, нэн түрүүн — революционно гол хүсэнүүд болохо социализмын, хүдэлмэришэнэй, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй бэхижэжэ, ургажа байһан нүлөөнтэй нягта холбоотой юм. Уласхоорондын байдал дээрэ ашаг үрэ ехэтэй үүсхэлнүүд социалис оронуудһаа гарадаг байгаа, дэлхэйн хэрэгтэ социализмын ургажа байгаа үүргэ, тэдэнэй бэхижэжэ байгаа нэгэдэл болон зүбшэлдэмэл политикатай сэхэ холбоо барисаатай юм гэжэ мэдээжэ юм. Энэ талаар аха дүү партинууд болон гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй Крымдэ болоһон уулзалганууд, тэрэшэлэн Варшавын договорто хабаатай оронуудай политическэ консультативна комитедэй зүблөөн нэн түрүүнэй удха шанартай байна. Һаяхан дүүрэһэн Варшавадахи зүблөөндэ хабаадагшад томо зорилгонуудые табяа. Эдэ зорилгонуудые шиидхэлгэ амгалан байдал хангалгада, Европодо аюулгүй байдал болон социальна дэбжэлтэ хангалгада шэнэ амжалта түйлаха арга олгохо юм. Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал тухай, вьетнам арадтай, Чилиин патриодуудтай һаналаа нэгэдэнги байһан тухай мэдүүлгэнүүд дотор шууд сэхэ интернационализмда, эб найрамдалай, демократиин, социализмын хэрэгтэ хэлбэришэгүй үнэн сэхэ байлгые үндэһэлдэг социалис хани харилсаанай хамтын һанал бодол тодорхойлогдонхой.

Жэлэй эхеэр албанай хэрэгээр нүхэр Л. И. Брежневэй Куба ошолго социалис хани нэгэдэлэй хүгжэлтэдэхи шухала ушар болоһон байгаа. Кубын уласхоорондын байдалай улам бэхижэжэ байһые, социалис байгуулалтын хэрэгтэ тэрэнэй амжалтануудые түйлажа байһыень Советскэ Союз һайшаана.

Нүхэд! «Бүхы оронуудай пролетаринар ба дарлагдаһан арадууд нэгэдэгты!» гэһэн В. И. Ленинэй ехэтэ һайшаан дэмжэһэн дайшалхы уряа тэрэ үеэр бүхы дэлхэй дээрэ дуулдаа бэлэй. Энэ уряа үнгэрһэн хэдэн арбаад жэлэй туршада социализмые, хүдэлмэришэнэй ба национально - сүлөөрэлгын хүдэлөөе нэгэдхэгшэ бодото хүсэн болон бадараа. СССР-эй, бусад социалис оронуудай туһалаагүй, дэмжээгүй һаань, национально-сүлөөрэлгын хүсэнүүд һүүлэй үеын тон шухала тулалдаануудта амжалта түйлажа шадахагүй һэн. Азиин, Африкын ба Латинн Америкын арадуудые империалис зонхилолгоһоо хүсэд бүрин, эсэслэн сүлөөрүүлхын түлөө, тэдэнэй социально-экономическа дэбжэлтын түлөө, дэлхэйн хэрэгүүдтэ адли эрхэтэйгээр хабаадахын түлөө тэмсэдэг бүхы хүсэнүүд Ленинэй партиин зүгһөө ойлголго, дэмжэлгээр хододоо үгтэгдэдэг байна. Хүгжэжэ байгаа гүрэнүүдэй национальна ашаг туһые үнэхөөр хараада абадаг хүн социализмын оронуудтай харилсаа холбоотойгоор хэгдэдэг ябуулгын, һаналаа нэгэдэлгын тон шухала ушар удхые ойлгонгүй байха ёһогүй, совет байгуулалтада эсэргүү, социализмда эсэргүү хараа бодолнуудые буруушаангүй байха аргагүй. Юундэб гэхэдэ, тиимэ хархис хараа бодолнууд патриотизмда харша ябадал зайлашагүй үүдхэдэг байна бшуу.

Дэлхэйн коммунис хүдэлөөн мүнөө сагай эгээн нүлөө ехэтэй политическэ хүсэн болон тэмсэнэ. Ленинэй нүгшэһэнһөө хойшо үнгэрһэн табяад жэлэй турша соо Коммунис партинуудай тоо 49-һөө 89 хүрэтэрээ нэмээ. Эдэнэй арга боломжонууд хэмжээлэшэгүй ехээр урганхай. Компартинууд хүдэлмэришэн ангиин ашаг туһын түлөө, арадуудай ашаг туһын түлөө тэмсэлэй түрүү зэргэдэ хододоо жагсан дабшадаг.

Коммунистнууд табан жэлэй урда тээ Москвада болоһон зүблөөн дээрээ империализмда эсэргүү нэгэдэмэл ябуулгануудые хэхэ тодорхой хараа бодол дурадхаа һэн. Тинхэдэ табигдаһан олохон зорилгонууд шиидхэгдээ гэжэ мүнөө тусхайлан тэмдэглэхэ эрхэтэй байнабди.

Марксистско-ленинскэ партинууд мүнөөнэй ор[illegible] далһаа уламжалан, [illegible] урда табигдаһан [illegible] нуудта гол анхарал[illegible] дуулна. Тэдэ асу[illegible] дые шиидхэхын ту[illegible] сизм-ленинизмын, [illegible] ска интернационализ[illegible] ёһонуудай үндэһөөр [illegible] ябуулга, коллектив[illegible] долго хүсэлэлгэ [illegible] эрилтэ табигдана. Эн[illegible] рые үндэһэ болгон, [illegible] олохон партинууд [illegible] хүгжэлтэдэ коммун[illegible] лөөнэй дүүргэдэг [illegible] улам дээшэлүүлхэ, [illegible] политическэ ба сурта[illegible] лой эмхидэл бэ[illegible] зорилготой дурадха[illegible] оруулна. КПСС эдэ [illegible] рилгонуудые аха д[illegible] нуудтай хамта ши[illegible] тула шэнэ ябуулгану[illegible] хэээр бэлэн байна.

Нүхэд! Ленинскэ [illegible] тиин, Совет гүрэн[illegible] хоорондын бүхы [illegible] гань манай о[illegible] торхи коммунис ба[illegible] тала таарамжатай [illegible] гадаадын оршон бай[illegible] галгын аша туһада, [illegible] хэйн социализмые [illegible] халгын, дайн байлд[illegible] суулгын аша туһада, [illegible] рэлгын тэмсэлэй шэ[illegible] жалтануудай аша [illegible] олон янзын, тон [illegible] бэрхэтэй хүдэлмэри [illegible] Тиин Ленинэй эдэ [illegible] дые бүрин эрхэтэйгээ[illegible] тан хэлэжэ шадахабди [illegible] «Уласхоорондын со[illegible] хүдэлөөндэ туһалхы[illegible] капиталай дарлалтаһа[illegible] һэнэй богоолшолгоһо[illegible] түрэлтэниие абарха, [illegible] лис общество байгуул[illegible] дуудай хоорондо бата [illegible] үнэн сэхэ эб найрамда[illegible] гуулха зам олгуул[illegible] тэрэниие түргэдхэх[illegible] ла»... совет засагай [illegible] «шадал соомнай [illegible] юумэн саашадаашье [illegible] байха» (т. 36, хууд. [illegible]

Хүндэтэ нүхэд! [illegible] партиин, совет арада[illegible] мунис хүдэлөөнэй б[illegible] хэйн түүхэтэ түйла[illegible] ленинизмтэй нягта [illegible] той. Тэрээндэ хэлбэр[illegible] үнэн байха гээшэ [illegible] агуу ехэ хэрэгэй шэ[illegible] тануудые түйлаха эш[illegible] сэл болоно. Энээние [illegible] лахын тула партиин [illegible] ральна Комитедэй, [illegible] бюрогой, нүхэр Л. И. [illegible] невэй зүгһөө түр[illegible] ээлжээнэй, саг үр[illegible] оролдолго гаргагдана.

Мүнөө сагта комму[illegible] үнэн байлгые ком[illegible] нууд юун гэжэ ойлг[illegible]

Энэ хадаа Ленинэй [illegible] һан замаар хэлбэр[illegible] дабшаха, коммунис [illegible] лалтын гурбан гол [illegible] гые ленинскэ ёһоор [illegible] хэхэ: тэрэнэй матер[illegible] техническэ үндэһэ [illegible] табиха, ниитын ха[illegible] улам нарижуулан [illegible] руулха, коммунис [illegible] бодолой үндэһөөр шэ[illegible] ниие хүмүүжүүлэн бо[illegible] руулха гэһэн удхатай.

Ленинизмдэ үнэн [illegible] гээшэ социалис хани [illegible] бооной эмхидхэл нэгэ[illegible] бүхы аргаар бэхижүүл[illegible] рэнэй түйлалтануудые [illegible] гаалха ябадал болоно.

Ленинизмдэ үнэн [illegible] гээшэ социализмын, [illegible] мэришэнэй ба национ[illegible] сүлөөрэлгын хүдэ[illegible] хоорондохи холбоо ба[illegible] һаналаа нэгэдэлгые [illegible] бэхижүүлхэ, коммуни[illegible] дай, бүхы революцион[illegible] сэнүүдэй интернацио[illegible] нэгэдэлгые батадхаха, [illegible] периализмда эсэргүү [illegible] мэришэн ангиин, аж[illegible] арадай аша туһын [illegible] сэхэ шууд тэмсэхэ [illegible] болоно.

Ленинизмдэ үнэн [illegible] гээшэ бата бэхи, зүйт[illegible] руу, демократичес[illegible] найрамдалай түлөө, а[illegible] ёһоор зэргэ орш[illegible] гуримуудые ниитын [illegible] ондоо байгуулалтатай [illegible] нүүдэй хоорондохи [illegible] саанда бэелүүлхын [illegible] арадуудай бэеэ [illegible] аюулгүй байдалай [illegible] хэлбэришэгүй тэмсэ[illegible] дал болоно.

Ленинизмдэ үнэн [illegible] гээшэ ленинскэ түхэл[illegible] тинуудые бүхы т[illegible] бэхижүүлхэ, баруу[illegible] «зүүнэй» оппорту[illegible] эсэргүү эрид шанга [illegible] эмхидхэхэ, марксист[illegible] нинскэ теориие [illegible] ёһоор хүгжөөхэ, тэрэ[illegible] дэнөөр зүб политика [illegible] хойлхо ябадал болоно.

Нүхэд! Хүн тү[illegible] газар дэлхэйе дарл[illegible] һаа ба дайн б[illegible] нүүдһаа, худал [illegible] маг ябадалнуудһаа, [illegible] аашануудһаа сэ[illegible] өөрынгөө коммунис е[illegible] худар хэды холо ош[illegible] коммунизмын эхи [illegible] дые Ленинэй толгой[illegible] шэнэ үнэхөөр сүлөөт[illegible] далтай дэлхэйн үнд[illegible] ри табиһыень ходо[illegible] хал байха.

Ленинизм мандаха[illegible] гой! Ленинэй хэрэгэй[illegible] дүйн илалтанууд [illegible] болтогой! Ленинэй [illegible] парти мандаха болто[illegible]

* * *

Элидхэл ехэ анх[illegible] гаар шагнагдажа, [illegible] ташалгаар нэгэнтэ б[illegible] тагдаһан байна.

Суглаан хаагдаба[illegible] соносхогдоно. Тэрэ[illegible] баадагшад һуурия[illegible] жо, партийна гимн [illegible] тернационал» дуула[illegible]

Суглаанда хабаа[illegible] һайндэрэй ехэ конц[illegible] руулагдаа.

АРАД ЗОНОЙ ҮНДЭР ДЭЭДЭ ЭТИГЭЛ НАЙДАБАРИ

СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудые дэбжүүлхэ һунгалтын урда тээхи ажалшадай суглаанууд орон доторнай боложо үргэлжэлһөөр

РСФСР

Москвадахи Лихачёвой нэрэмжэтэ автозаводой инструментальна цех. Парткомой секретарь В. И. Горбунов һунгалтын урда тээхи суглаа нээгээ.

Слесарь, Социалис Ажалай Герой В. С. Павловский хэлэхэдээ иигэжэ мэдүүлбэ:

— Ленинскэ Центральна Комитедэй, Леонид Ильич Брежнев түрүүтэй КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой дотоодын ба гадаадын политикые совет хүнүүд ехэтэ һайшаан дэмжэдэг юм. Москва хотын Пролетарска һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадаар КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневые дэбжүүлхэ гэжэ Лихачёвой нэрэмжэтэ автозаводой ... мянган хүнтэй коллективэй үмэнэһөө дурадханаб.

Москва хотын Пролетарска һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадаар Москвадахи автомобильнуудые бүтээдэг нэгэдэлэй генеральна директор Павел Дмитриевич Бородиные мүн лэ дэбжүүлхэ гэһэн дурадхал автомобиль бүтээгшэдэй суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн хүнүүд оруулба.

Тоолон тодорхойлолгын түбэй начальник Е. И. Ксенофонтова, шэрэм шудхаха корпусой начальник А. Ф. Иванов болон бусад эдэ дурадхалнуудые дэмжээ.

Москва хотын Пролетарска һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадуудаар **Леонид Ильич Брежневые, Павел Дмитриевич Бородиние** дэбжүүлхэ гэжэ суглаанда хабаадагшад нэгэ һаналтайгаар тогтообо.

Москвагай Ворошиловска районой 154-дэхи һургуулида багшанарай, техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан боложо. Москва хотын Краснопреснинскэ һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь **Михаил Андреевич Сусловые**, энэ һургуулиин багша **Екатерина Андреевна Щекутевае** дэбжүүлээ.

Һунгалтын урда тээхи суглаан СССР-эй Наукануудай академиин Физическэ институдай коллективтэ болобо. Москва хотын Октябрьска һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь **Андрей Павлович Кириленкые**, элитэ мэдээжэ совет эрдэмтэ, Ленинскэ ба Нобелевско шангуудай лауреат, академик **Николай Геннадиевич Басовые** тус институдай коллектив нэгэн һаналтайгаар дэбжүүлээ.

Һунгалтын урда тээхи суглаан 111-дэхи барилгын управлениин хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй ба алба хаагшадай коллективтэ болобо. Москва хотын Тушинска һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь **Виктор Васильевич Гришиние**, нэгэдхэгдэмэл бригадын бригадир, Социалис Ажалай Герой **Николай Анатольевич Злобиние** нэгэ һаналтайгаар нэрлэһэн байна.

Һунгалтын урда тээхи суглаан Ухтомскиин нэрэмжэтэ Люберецкэ хүдөө ажахын машинануудые бүтээдэг заводто боложо, Люберецкэ һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадаар партиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь **Пётр Нилович Демичевые** дэбжүүлбэ.

Куйбышевай нэрэмжэтэ Коломенско тепловоз бүтээлгын заводто болоһон суглаанда хабаадагшад Коломенско һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь **Леонид Ильич Брежневые**, тус заводой фрезеровщик **Николай Алексеевич Масловые** дэбжүүлээ.

Һунгалтын урда тээхи суглаан Ленинскэ районой «Московский» гэжэ совхоз-комбинадта боложо, Москвагай областиин Ленинскэ хүдөөгэй һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь **Федор Давыдович Кулаковые**, энэ совхозой директор **Евгений Сергеевич Рычниние** дэбжүүлхэ гэһэн шиидхэбэри нэгэн дуугаар абаа.

Һунгалтын урда тээхи суглаан ажалай, политическэ ехэ дэбжэлтын оршон байдалда Балтиин заводто болобо.

Ленинградай Городской һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй, Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр **Леонид Ильич Брежневые** судна бүтээгшэд нэрлэһэн байна. Энэ округһоо тус заводой токарь, Социалис Ажалай Герой **Алексей Васильевич Чуев**, Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэбэ.

Һунгалтын урда тээхи суглаан Адмиралтейскэ нэгэдэлдэ боложо, Ленинград хотын Ленинскэ һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Николай Викторович Подгорные**, академик, Крыловой нэрэмжэтэ эрдэм шэнжэлэлгын түбэй институдай директор, Социалис Ажалай Герой **Андрей Иванович Вознесенскине** дэбжүүлхээр дурадхаа.

«Красная заря» гэдэг эрдэмэй-үйлэдбэриин нэгэдэлэй коллективтэ суглаан боложо, Ленинград хотын Выборгскэ һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь **Андрей Павлович Кириленкые**, «Позитрон» гэжэ эрдэмэй-үйлэдбэриин нэгэдэлэй түрүү хүдэлмэрилэгшэ **Надежда Тимофеевна Максимовае** нэгэ һаналтайгаар дэбжүүлһэн байна.

«Электросила» нэгэдэлэй турбогенераторна цех. Һунгалтын урда тээхи суглаан эндэхи алба хаагшадай коллективтэ болоо.

Ленинград хотын Московско һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй Ленинградска обкомой нэгэдэхи секретарь **Григорий Васильевич Романовые** суглаанда хабаадагшад нэгэн һаналтайгаар дэбжүүлбэ.

Коми АССР-эй Корткеросско районой «Сторожевский» совхозой хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай коллективтэ суглаан боложо, Сыктывдинскэ һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **Алексей Николаевич Косыгиние**, совхозой түрүү тракторист **Владимир Егорович Латкиние** нэрлээ.

Калининска һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь **Борис Николаевич Пономарёвые** Калининай вагон бүтээлгын заводой коллектив нэгэн һаналтайгаар дэбжүүлһэн байна.

Калининска пумаажан бүд нэхэдэг комбинадай коллективтэ суглаан боложо. Калининска һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь **Леонид Ильич Брежневые**, комбинадай директор **Герман Алексеевич Куликовые** нэрлэбэ.

Һунгалтын урда тээхи суглаан «Аютинская» шахтын «Ростовуголь» комбинадта болобо. Шахтинска һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **Михаил Сергеевич Соломенцевые** дэбжүүлээ.

Сальска һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь **Леонид Ильич Брежнев**, Ростовско областиин XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой **Павел Фёдорович Костенко** дэбжүүлэгдээ.

Һунгалтын урда тээхи суглаан Ростовско областиин ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Волго-Доной химическэ комбинадай коллективтэ боложо, Морозовско һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь **Михаил Андреевич Сусловые**, тус комбинадай аппаратчица **Маргарита Ивановна Смолинае** нэрлэбэ.

Ленинскэ һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь **Дмитрий Федорович Устиновые** Ижевскэ машина бүтээлгын заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад дэбжүүлээ.

СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Ижевскэ металлургическа заводой коллективтэ суглаан боложо, Ижевскэ һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь **Леонид Ильич Брежневые**, прокатна цехэй түрүү хүдэлмэришэн **Иван Степанович Курбатовые** нэрлэһэн байна.

Һунгалтын урда тээхи суглаан Ижевскэ шубуунай фабрикын хүдэлмэришэдэй коллективтэ боложо. Завьяловска һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай Партийна хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ **Арвид Янович Пельшиие**, фабрикын шубуушан, Социалис Ажалай Герой **Александра Семёновна Кондаковае** дэбжүүлбэ.

Ленинскэ һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадаар КПСС-эй ЦК-гай секретарь **Владимир Иванович Долгих** гэгшые Красноярскын «Сибтяжмаш» заводой хүдэлмэришэд ба алба хаагшад нэгэ һаналтайгаар дэбжүүлээ.

Ачинска һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь **Леонид Ильич Брежнев**, комбинадай түрүү хүдэлмэришэн **Лидия Афанасьевна Рыбакова** дэбжүүлэгдэбэ.

Һунгалтын урда тээхи суглаан Горьковско автозаводто болобо. Автозаводской һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй, депутадта кандидадаар КПСС-эй ЦК-гай секретарь **Константин Федорович Катушевые** заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшад дэбжүүлбэ. Сормовско һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр **Леонид Ильич Брежневые**, энэ предприятиин токарь **Сергей Степанович Цецеговые** Серго Орджоникидзиин нэрэмжэтэ авиационно заводой ажалшад нэрлээ.

Городецкэ һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо **Кирилл Трофимович Мазуровые**, тараан ажалай түрүү бригадирнуудай нэгэн, комсомолец **Николай Алексеевич Ворожейкиние** Горьковско областиин Городецкэ районой «Красный маяк» колхозой колхознигууд дэбжүүлбэ.

Һунгалтын урда тээхи суглаан Ивановска областиин Кинешемскэ ээрэлгэ нэхэлгын фабрикада болобо. Кинешемскэ һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадаар КПСС-эй ЦК-гай секретарь **Иван Васильевич Капитонов** нэрлэгдээ.

Ивановска городской һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь **Леонид Ильич Брежнев**, Ивановска Мартын 8-най нэрэмжэтэ нэхэлгын фабрикын директор, Социалис Ажалай Герой **Зоя Павловна Пухова** дэбжүүлэгдэбэ.

...УРЯАДАЙ АЖАЛШАД ...ССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ДЕПУТАДТА КАНДИДА-...УУДАА ДЭБЖҮҮЛНЭ

...АХААМИНАЙ АЙМАГ

...эдын вольфрам-молибденэ комбинадай Холтоһоной ...шигай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай хамтын суглаан үсэ... болобо. Зэдын һунгуулиин 518-дахи округһоо СССР-эй Верховно Соведэй ...иональностьнуудай Соведэй депутадта кандидадые ...жүүлхэ тухай асуудал суглаан дээрэ зүбшэгдэбэ байна. Комбинадай партийна комитедэй секретарь В. Никитков һунгалтын урда тээхи энэ суглаа нээбэ.

Руднигай нэгэдэхи участогой начальник В. И. Нагорбултанһаа түрүүлэн үгэ ...ба, Зэдын һунгуулиин 518-дахи округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар КПСС-эй Центральна Комитедэй секретарь **Иван Васильевич Капитоновые** дэбжүүлнэб гэжэ хэлэбэ. Тиигэжэ зал соо суглаарагшад ...мэ альга ташалгаар угтаба.

Нүхэр И. В. Капитоновой намтар, ажал ябуулгын тухай үгэ хэлэгшэ суглаадта хөөрэжэ үгэбэ. ...аань үгэ хэлэһэн руднигай гурбадахи участогай начальник В. С. Волков ба ...ад нүхэр И. В. Капитоновые депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэһэн дурадхалые нэгэн дуугаар дэмжэһэн байна.

Холтоһоной руднигай забойщигуудай бригадын бригадир В. М. Ринчиндоржиев үгэ үгтэнэ. СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадые дэбжүүлхэ манай руднигай коллективтэ олгогдоһондонь урматай, баяртай байнаб. Тиигэжэ руднигай комсомол-забойщигуудай ...гадын бригадир, ВЛКСМ-эй гэшүүн **Виктор Иванович Афанасьевые** совет ороной түрын дээдын зургаан — СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлнэб гэһэн дурадхал оруулба. Энэ дурадхалыень суглаарагшад альга ташалгаар угтаһан байна.

Нүхэр Афанасьев горнягуудай бүлэдэ түрэһэн юм. ГПТУ дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр Холтоһоной руднигта ажаллажа эхилээ. Совет Армида алба хэжэ дүүргээд, түрэл руднигтаа хүдэлжэ байна. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг бригада табан жэлэй гурбадахи жэлэй түсэбтэ даабарие болзорһоонь урид дүүргэһэн юм. Энэ жэлэй түрүүшын кварталай түсэб баһал амжалтатайгаар дүүргэбэ. В. И. Афанасьев коллективэйнгээ дунда хүндэтэй болонхой. Тэрэ Захааминай аймагай Соведэй депутадаар һунгагдаад, арадай зарасын уялгые урагшатай дүүргэжэ ябана.

Нүхэр Афанасьевай бригадын гэшүүн В. Шакур, руднигай гурбадахи участогай слесарь К. Бабенко гэгшэд В. М. Ринчиндоржиевай оруулһан дурадхалые дэмжэбэд. Руднигай начальник Г. Солнцев коллективэйнгээ ажал хэрэг тухай хэлэхэ зуураа, В. И. Афанасьевые СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэһэн дурадхалые халуунаар дэмжэжэ байһанаа мэдүүлбэ.

Зэдын һунгуулиин 518-дахи округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар КПСС-эй ЦК-гай секретарь **И. В. Капитоновые**, Холтоһоной руднигай забойщигуудай бригадын бригадир, ВЛКСМ-эй гэшүүн **В. И. Афанасьевые** дэбжүүлхэ гэһэн шиидхэбэри һунгалтын урда тээхи суглаанда хабаадагшад нэгэн дуугаар баталан абаһан байна.

Манай корр.

...ОРИИН АЙМАГ

Анаагай совхозой Онинорск тосхоной соёлой байшан үнгэрэгшэ гарагай долоной үдэшэ һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй байба. Хүн баярай хүгжэм зэдэлнэ. Нара һалхинда ябажа ...түр хүдэр шарайтай ...үд басагад, ажалша ...зон яаралтайгаар ...лой байшан тээшэ алхалба.

СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадые ...жүүлхэ суглаан нээгдэбэ. ...хозой главна агроном ...И. Осипов трибунада гарба.

Улаан-Үдын хүдөөгэй 373-дахи һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй ... депутадта кандидадаар КПСС-эй Центральна Комитедэй гэшүүн, партиин обкомой нэгэдэхи секретарь ...дрей Урупхеевич Модогоевые дэбжүүлнэб гэхэдэнь. ...агшад альга ташан һайшааба. Удаань Осипов нүхэр ...У. Модогоевой намтарые ...агыгаар хөөрэжэ үгэбэ.

— Арба гаран жэлэй турша би Андрей Урупхеевичые мэдэхэб.. Албан хэрэгэй хэды ехэ байбашье, хүдөөгөөр ябажа, механизатор болон малшадтай хөөрэлдэхэ сагаа олодог, политическэ ехэ дүршэлтэй, ажахые һайн мэдэдэг үнэн сэхэ коммунист. Би Осиповой дурадхалые дэмжэнэб, — гээд, республикын суута хонишон О. Т. Тагаров хэлэбэ. Тэрэнэй удаа үгэ хэлэһэн комсомолка Татьяна Цынгуева, зоотехник М. Г. Генденов, инженер Г. З. Цыдендамбаев нүхэр А. У. Модогоевые СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэһэн дурадхалые халуунаар дэмжэбэ.

Совхозой түб Хори тосхондо мүн иимэ суглаан боложо, **А. У. Модогоевые** СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар Улаан-Үдын хүдөөгэй 378-дахи һунгуулиин округһоо дэбжүүлхэ гэжэ Анаагай совхозой хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, болон алба хаагшад нэгэн дуугаар шиидхэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол

ЭРДЭМ ТЕХНИКЫН ТАЛААР 1974 ОНОЙ ЛЕНИНСКЭ ШАНГУУДЫЕ ОЛГОХО ТУХАЙ

КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет Эрдэм болон техникын талаар СССР-эй Ленинскэ ба Гүрэнэй шангуудые олгохо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи комитедэй зууршалгые хаража үзөөд, 1974 оной Ленинскэ шангуудые иимэ хүнүүдтэ олгохо гэжэ **тогтообо:**

1. **Келдыш** Леонид Виниаминовичта, СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент, СССР-эй Наукануудай академиин П. Н. Лебедевэй нэрэмжэтэ Физическэ институдай секторые даагша, — Полупроводнигуудай физикын талаар теоретическэ бүлэг зохёолнуудай түлөө.

2. **Абов** Юрий Георгиевичта, — физико-математикын эрдэмэй доктор, Теоретическэ ба туршалгата физикын институдай лабораторие даагша: **Крупчицкий** Петр Александровичта, физико-математикын эрдэмэй доктор, тус институдай ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ; **Лобашев** Владимир Михайловичта, СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент, СССР-эй Наукануудай академиин Б. П. Константиновай нэрэмжэтэ Ядерна физикын Ленинградска институдай секторые даагша: **Назаренко** Владимир Андреевичтэ, физико-математикын эрдэмэй кандидат, тэрэл институдай эрдэмтэ секретарь, — ядерна электросуранзанай хубилан шэлжэлгын үедэхи үзэгдэлнүүдые туршан элирүүлхэ, шэнжэлхэ бүлэг зохёолнуудай түлөө.

3. **Кирсанов** Александр Васильевичта, Украинын ССР-эй Наукануудай академиин академик, Украинын ССР-эй Наукануудай академиин Органическа химиин институдай директор, — фосфорой реакцинуудые шэнжэлһэнэй түлөө.

4. **Белов** Николай Васильевичта, академик, СССР-эй Наукануудай академиин Кристаллографиин институдай лабораторие даагша; — структурна минералогидо хабаатай бүлэг зохёолнуудай түлөө.

5. **Опарин** Александр Ивановичта, академик, СССР-эй Наукануудай академиин А. Н. Бахай нэрэмжэтэ Биохимиин институдай директор; — ажамидаралай анхан бии бололгодо хабаатай материалис теориин талаар бүлэг зохёолнуудай түлөө.

6. **Минц** Исаак Израилевичта, академик, СССР-эй Наукануудай академиин Түүхын таһагай научна соведэй Түрүүлэгшэ, — «Агуу ехэ Октябриин түүхэ» гэжэ гурбан том научна зохёолой түлөө.

7. **Тимаков** Владимир Дмитриевичтэ, академик СССР-эй Наукануудай академиин Н. Ф. Гамалейн нэрэмжэтэ Эпидемиологиин ба микробиологиин институдай таһагые даагша; **Каган** Гитта Яковлевнада, медицинын эрдэмэй доктор, тэрэл институдай лабораторие даагша, — халдабарита үбшэнүүдэй патологидо хабаатай бүлэг шэнжэлгэнүүдэй түлөө.

8. **Нестеров** Анатолий Иннокентьевичтэ, СССР-эй Медицинын эрдэмэй академиин үнэнтэ гэшүүн, Н. И. Пироговой нэрэмжэтэ гүрэнэй хоёрдохи медицинскэ институдай кафедрые даагша; **Тареев** Евгений Михайловичта, СССР-эй Медицинын эрдэмэй академиин үнэнтэ гэшүүн, И. М. Сеченовэй нэрэмжэтэ нэгэдэхи Московско медицинскэ институдай кафедрые даагша; **Струков** Анатолий Ивановичта, СССР-эй Медицинын эрдэмэй академиин үнэнтэ гэшүүн, тэрэл институдай научна консультант, — хэрхэ үбшэнүүдэй патоморфогенезые шэнжэлгэдэ, клиникэ, диагностико, эмшэлэлгэ, уридшалан һэргылэлгэдэ хабаатай бүлэг зохёонуудай түлөө.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Секретарь Л. БРЕЖНЕВ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. КОСЫГИН.

ТҮСЭБТЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮГЭЛДЭР ДАБШАЛТА

1974 оной нэгэдэхи кварталай гүрэнэй түсэбые СССР-эй промышленностиин дүүргэлгын дүнгүүд

Партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгада харюусажа, промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд 1974 оной түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ талаар социалис уялгануудые абаад, бодото дээрэнь амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Продукциин гол шухала зүйлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргажа, гүрэндэ худалдаха нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд үлүүлэн дүүргээ гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Центральна статистическэ управлениин мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ. Түсэбһөө гадуур 2 миллиард түхэригэй продукци гүрэндэ худалдагдаа. Үнгэрһэн жэлэй нэгэдэхи кварталайхитай жэшэбэл, промышленна үйлэдбэриин ургалта—8,3 процент. Үйлэдбэриин суудхын дунда зэргын хэмжээн 9,2 процент болоһон байна. Ажалай бүтээсэ 6,7 процентээр дээшэлээ. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар нэгэдэхи кварталай түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ: ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар промышленна продукциин ургалтын 83 процент абтаһан байна. Ашаг олзо 12 процентээр ургаа.

Промышленностиин зарим һалбаринууд продукци үйлэдбэрилэн гаргалгаяа, 1973 оной нэгэдэхи кварталайхитай жэшэхэдэ, иимээр ургэдхэһэн байна: электрын элшэ хүсэн — 8, түлишын промышленность — 5, хара ба үнгэтэ металлурги — 6, химическэ ба нефтехимическэ промышленность — 12, машина бүтээлгэ ба металл хайлуулга — 12, ойн, модо болбосоруулгын ба целлюлоз-саарһанай промышленность — 4; барилгын материалнуудай промышленность, — 6, хүнгэн промышленность 4, эдэ хоолой промышленность продукци үйлэдбэрилэн гаргалгаяа 10 процентээр дээшэлүүлээ. Соёлой - ажаһуудалай ба ажахын хэрэглэмжын эд бараа, эдлэл хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилгэ 9 процентээр ехэдхэгдэһэн байна.

Ниитэ-союзна ба союзно-республиканска промышленна бүхы министерствэнүүд, бүхы союзна республиканууд кварталайнгаа түсэбые үлүүлэн дүүргэ.

1974 оной нэгэдэхи кварталда орон доторнай үйлэдбэрилэгдөө гэбэл: электрын элшэ хүсэн — 258 миллиард киловатт-час, нефть (газай конденсат оруулалсан)—110 миллион тонно, газ — 64,1 миллиард кубометр, шулуу нүүрһэн — 173 миллион тонно, шэрэм — 24,6 миллион тонно, булад — 33,5 миллион тонно, хара металлнуудай прокат — 27 миллион тонно, булад хоолой сорго — 568 миллион метр, түмэрэй руда — 54,2 миллион тонно, минеральна үтэгжүүлгэнүүд (условно единицээр) — 19,1 миллион тонно, ургамалнуудые хамгаалха химическэ зүйлнүүд (условно единицээр) — 91,4 мянган тонно, синтетическэ дабирхай ба пластмасса — 614 мянган тонно, химическэ утаһан — 222 мянган тонно, металл отолдог станогууд — 53,5 мянган приборнууд, автоматизацилгын хэрэгсэлнүүд болон эдэнэй запас частьнууд — 903 миллион түхэригэй, тоолон тодорхойлгын техникын хэрэгсэлнүүд ба эдэнэй запас частьнууд — 432 миллион түхэригэй, ашаанай вагонууд, — 11 мянган, автомобильнууд — 444,4 мянган, тэрэ тоодо: ашаанай машинанууд — 163,8 мянган, хүнгэн машинанууд — 265,9 мянган, тракторнууд — 132 мянган, тракторнуудай запас частьнууд — 252 миллион түхэригэй, тракторна прицепүүд — 75,7 мянган, хүдөө ажахын машинанууд — 826 миллион түхэригэй, хүдөө ажахын машинануудай запас частьнууд — 83,1 миллион түхэригэй, комбайнууд: орооһо хуряадаг — 20,6 мянган, кукуруза хуряадаг — 2,5 мянган, хартаабха малтадаг — 2,2 мянган, свёкло хуряадаг — 3,8 мянган, хлопок хуряадаг машинанууд— 1,8 мянган, хүдөө ажахын, машинанууд сооһоо мал ажалай, шубуу үсхэбэрилгын ба тэжээл бэлдэлгын хүдэлмэрие оньһожоруулха машинанууд, түхеэрэлгэнүүд — 314 миллион түхэригэй, силос хуряадаг комбайнууд — 15,8 мянган, прессподборщигууд — 6,3 мянган, экскаваторнууд — 9,3 мянган, бульдозернууд — 11,7 мянган, целлюлозо — 1,6 миллион тонно, саарһан — 1,3 миллион тонно, цемент — 27,6 миллион тонно.

Бүхы зүйлэй бүдүүд — 2,465 миллион дүрбэлжэн метр, трикотаж дотор хубсаһан — 232 миллион, трикотаж гадар хубсаһан—117 миллион хэһэг, арһан гутал — 172 миллион паар, мяхан (гүрэнэй арга нөөсэнүүдһээ) — 2 миллион тонно, загаһанай продукцинууд (загаһанай консервэнүүдые оруулалсан) — 802 миллион түхэригэй, малай тоһон (гүрэнэй арга нөөсэнүүдһээ) — 207 мянган тонно, хубсаһа угаадаг синтетическэ зүйлнүүд — 168 мянган тонно, часуud — 12,5 миллион, шаажан-шабар амһартанууд — 224 миллион, эрхим һайн шанартай амһартанууд (шэлээр ба хрусталяар хэгдэһэн) — 71 миллион түхэригэй, радиоприёмнигууд ба радиолонууд — 2,2 миллион, телевизорнүүд — 1,6 миллион, холодильнигууд — 1,3 миллион, электропылесосууд — 773 мянган, мотоциклнууд ба мотороллернууд — 239 мянган, велосипедүүд ба мотовелосипедүүд — 1,2 миллион, мебель—955 миллион түхэригэй.

Нёдондо жэлэй нэгэдэхи кварталайхиһаа үлүү ехээр үйлэдбэрилэгдөө гэбэл: электрын элшэ хүсэн — 18 миллиард киловатт-часаар, нефть (газай конденсат оруулалсан) — 8,3 миллион тонноор, газ — 4,2 миллиард кубическа метрээр, шулуу нүүрһэн — 1,7 миллион тонноор, булад 1,2 миллион тонноор, булад хоолой сорго — 12 миллион метрээр, минеральна үтэгжүүлгэнүүд — 1,5 миллион тонноор, синтетическэ дабирхай ба пластмасса — 45 мянган тонноор, автопокрышканууд — 1,1 миллион хэһэгээр, металл отолдог станогууд — 29 миллион түхэригөөр, приборнууд, автоматизацилгын хэрэгсэлнүүд ба эдэнэй запас частьнууд — 103 миллион түхэригөөр, химическэ түхеэрэлгэнүүд ба эдэнэй запас частьнууд — 19 миллион түхэригөөр, автомобильнууд — 62 мянгаар, автомобильнуудай запас частьнууд — 17 миллион түхэригөөр, тракторнууд — 6,9 мянгаар, эдэнэй запас частьнууд — 16 миллион түхэригөөр, хүдөө ажахын машинанууд — 122 миллион түхэригөөр, эдэнэй запас частьнууд — 7,1 миллион түхэригөөр, мал ажалай, шубуу үсхэбэрилгын ба тэжээл бэлдэлгын хүдэлмэрие оньһожоруулха машинанууд, түхеэрэлгэнүүд— 44 миллион түхэригөөр, саарһан — 43 мянган тонноор. Үнгэтэ ба хоморой шүхаг металлнуудые малтан абалга, нефтехимиин ба нефть болбосоруулгын продуктнуудые, мүн бусад зүйлэй хэдэ хэдэн продукцинуудые үйлэдбэрилгэ ехэдхэгдээ.

Үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, арадай хэрэглэмжын эд бараа, эдлэл хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилгэ дээшэлүүлэгдэһэн байна: бүд — 46 миллион дүрбэлжэн метрээр, оёһон хубсаһа хунар — 159 миллион түхэригөөр, мяхан — 141 мянган тонноор, малай тоһон — 23 мянган тонноор, кондитерска зүйлнүүд — 33 мянган тонноор, консервэнүүд— 266 миллион баанхаар, шаажан-шабар амһартанууд — 22 миллионоор, эрхим шанартай амһартанууд — 9 миллион түхэригөөр, телевизорнүүд — 11 миллионоор, мебель — 79 миллион түхэригөөр, хубсаһа угаадаг синтетическэ зүйлнүүд — 18 мянган тонноор.

Промышленностиин хүдэлмэридэ хэдэ хэдэн дутуу дунданууд бии гэжэ СССР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл дотор тэмдэглэгдэнэ. Зарим предприятинууд продукци гүрэндэ худалдаха, ажалай бүтээсэ ба ашаг олзоёо дээшэлүүлхэ даабаринуудаа дүүргээгүй. Сернэ кислота, нефтеаппаратура, хэблэлэй саарһанай, целлюлозын ба картоной зарим зүйлнүүд, барилгын хирпиисэ, трикотажна эдлэл хэрэгсэлнүүд, арһан гутал, хубсаһа угаадаг машинанууд болон продукциин бусад зарим зүйлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргаха түсэб дүүргэгдээгүй; шухала хэрэгтэй, һайн шанартай зүйлнүүд хаа хаана элбэг хүрэхөөр үшөөл гаргагданагүй. Үйлэдбэреэ саашадань хүгжөөхэ арга нөөсэнүүдээ олохон предприятинууд хүсэд хэрэглэнэгүй, үйлэдбэриин хүсэнүүдые ашаглалгада дутуу дунданууд дайралдана.

Социалис мүрысөөнэй үедэ промышленна предприятинуудай, нэгэдэлнүүдэй коллективууд ушаржа байгаа дутуу дундануудые зайсуулжа, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлжэ, байна.

(ТАСС).

ЗОНАЛЬНА ЗҮБЛӨӨН НЭЭГДЭБЭ

Улаан-Үдэдэ М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын ехэ зал соо Сибирь болон Алас-Дурна нютагуудай библиотекын хүдэлмэрилэгшэдэй семинар-зүблөөн үсэгэлдэр нээгдэбэ. Зүблөөндэ хабаадагшад хүдөө ажахын үйлэдбэридэ түһалха талаар библиотекын хүдэлмэриие эмхидхэхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэхэ юм. Сахалинай, Камчаткын, Кемеровэй, Амарай, Томскын, Эрхүүгэй, Шэтын областьнуудһаа, Красноярскын, Хабаровскын хизаарнуудһаа, Яхадай, Тувын АССР-нүүдһээ ерэһэн айлшад зүблөөндэ хабаадана.

КПСС-эй Буряадай обкомой пропагандa болон агитациин таһагые даагша М. М. Гаськов зүблөө нээжэ, оролто үгэ хэлэбэ. Удаань КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь В. П. Лысов, Буряадай АССР-эй соёлой министр П. Н. Нимаев, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ СССР-эй Гүрэнэй библиотекын ахамад научна сотрудник С. П. Бачалдина, Буряадай АССР-эй М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын директор Ю. А. Хараев, Буряадай научно-техническэ информациин түбэй директор И. П. Дорофеева болон харюусалгата бусад нүхэд табигдаһан асуудалаар элидхэлнүүдые хэбэ.

Тус зүблөөн апрелиин 26 болотор үргэлжэлхэ. Эдэ үдэрнүүдтэ зүблөөндэ хабаадагшад Хориин, Кабанскын аймагуудта ошожо, хүдөө ажахын литературые олоной дунда нэбтэрүүлхын талаар тэндэхи библиотекэнүүдэй юу хэжэ байһые хараха, дүршэлөө андалдан хөөрэлдэхөөр хараалагдана.

Ц. ДОНДОГОЙ.

ЭЛДЭБ ҺОНИН

ЭРДЭМЭЙ КАНДИДАДУУД

Ленинградай Ажалай Улаан Тугай ордента медицинын эрдэм шэнжэлгын институдта врач К. В. Ракшаин кандидадай диссертаци һаяхан хамгаалба.

Ленинградай химико-фармацевтическэ институдай аспирантурада һурахаяа ошохынгоо урда тээ Клара Вампиловна Ракшаин Буряадай филиалда научна хүдэлмэрилэгшөөр ажаллажа байһан юм. Аспирантурада һуража байхадаа, К. В. Ракшаин эмдэ ородог ургамалнуудай заримыень шэнжэлжэ, туршалга хэһэн байна.

Тус институдай фармакологиин кафедрые даагша, профессор медицинын эрдэмэй доктор Т. А. Мельниковагай ударидалга доро К. В. Ракшаин шэнжэлэлгынгээ хүдэлмэри хэһэн байна.

Диссертацияа хамгаалһанайнь удаа эрдэмтэдэй совет К. В. Ракшаинда медицинын эрдэмэй кандидадай нэрэ зэргэ олгохо гэжэ нэгэн дуугаар тогтообо.

Имэл фамилитай медицинын эрдэмэй кандидадай диплом харанабди. 1964 оной июлиин 29-дэ Дарижаб Ракшаевна Ракшаинда үгтэһэн байна. Туберкулёз арилгалха хэрэгтэ бүхы наһаараа хүдэлһэн энэ врач шэнжэлэлгын хүдэлмэри хэдэг байһан юм. Энэ ажалаа диссертаци болгоод, Москвагай Ленинэй ордента нэгэдэхи медицинскэ институдта кандидадай диссертаци хамгаалаа һэн. Дүшэ гаран жэлдэ хүн зоной элүүрые сахилгада хүдэлһэн энэ доктор мүнөөшье хүдэлһөөр.

Д. ЖУГДУРОВА.

ПУШКИНДА ЗОРЮУЛАГДАНА

Республикын хүдөө ажахын хүтэлбэрилхы кадрнуудые бэлдэдэг техникумэй студентнүүд А. С. Пушкинда зорюулагдаһан литературна үдэшэ үнгэргэбэ. Ородой агууехэ поэдэй түрэһөөр 175 жэлэй ой байгша ондо гүйсэхэ юм.

Үдэшэ дээрэ А. С. Пушкинай ажабайдалда зорюулагдаһан элидхэл хэгдэһэн, шүлэгүүд уншагдаһан байна. Техникумэй уран һайханай бүлгэмэй гэшүүд Ц. Сенотрусов, П. Карпукова, Г. Маринов болон бусад А. С. Пушкинай зохёолһоо багахан зүжэг сугларагшадта харуулба.

Техникумэй һурагшад һайнаар бэлдэжэ, «Пушкин — эрхэ сүлөөгэй дуушан» гэһэн выставкэ эмхидхэһэн, тусхай ханын газетэ гаргаһан байна.

М. МЕДОВАЯ.

ТАЛААН ТУДАБА

Улаан-Үдын түмэр замай станциин монтёр Николай Сафронов «Спортлотогой» тираж бүхэндэ хабаадалсадаг юм.

1972 оной һүүл багаар боложо үнгэрһэн тиражнуудай нэгэндэ тэрэ табан номернуудые таажа, 3.980 түхэриг шүүһэн байгаа. Уданшьегүй баһа дүрбэн номер хоёр удаа таажа, 35—76 түхэриг шүүгээ.

Тиихэдэ һая апрелиин 10-да боложо үнгэрһэн «Спортлотогой» 10-хи тиражда монтёр Сафронов дахинаа 5 номер таажа 1622 түхэриг абаһан байна.

Т. МУЖАНОВА,
«Спортлотогой» Буряадай зональна управлениин инструктор.

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ЖЭШЭЭГЭЭР

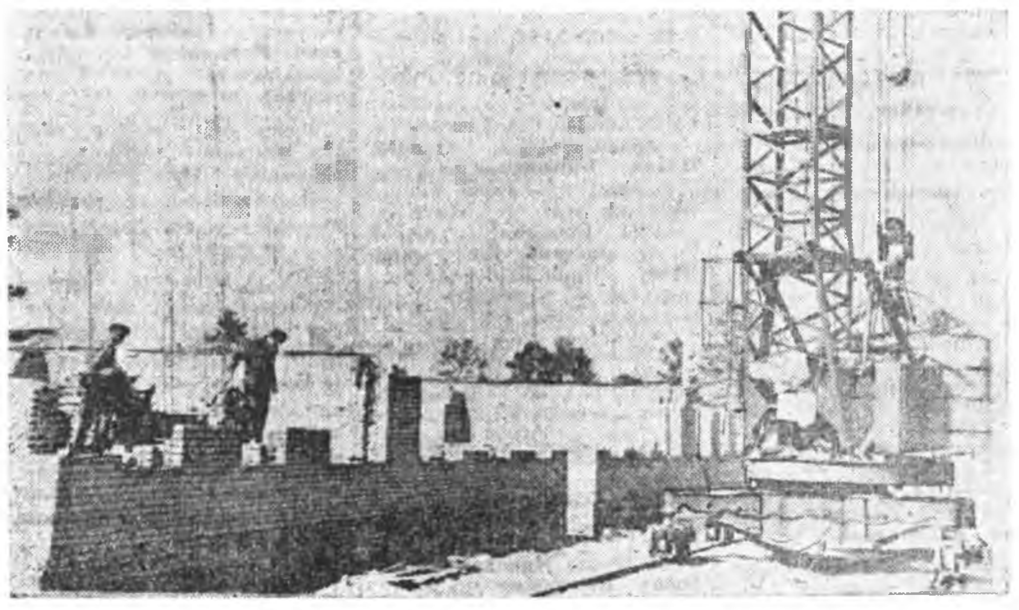
Н. Т. Степановай хүтэлбэрилдэг бригада Буряадай барилгын управлени дотор эгээл эрхимүүдэй нэгэн юм. Тус бригадынхид жэлһээ жэлдэ амжалтатайгаар, һайн шанартайгаар барилга хэнэ. Һүүлэй хэдэн жэлдэ тэдэнэр 14, 25-дахи һургуулинуудай байшан, Сотниководохи гостиница, үхибүүдэй сад-ясли болон бусад ондоо барилгануудта хабаадалсаа.

Үнгэрэгшэ жэлэй һүүл багта тус бригадынхид Николай Злобиной хүтэлбэрилдэг Москвагай суута бригадын жэшээгээр ажахын тоосоондо ороһон юм. Бригадын гэшүүд ажалай эмхидхэлтэй танилсан, али бүхы арга боломжоёо хаража үзөө. Эхилээд материал дутаха, саг соогоо асарагдахагүй гэхэ мэтын бэрхэшээлнүүдэй тохёолдоошье һаань, барилгашад тунхарингүй ажаллаа. Иигэжэ тэдэнэр үхибүүдэй сад-ялиин байшан 15 хоногоор урид, һайн шанартайгаар бариһан байна. Мүн тэдэнэр хирпиисэ болоод барилгын бусад материал гамтайгаар хэрэглэдэг. Иигэжэ хүдэлхэдөө, тэдэнэр ехэ салингһаа гадуур мүнгэн шан абана.

Мүнөө Степановай бригада Октябрьска районой 44-хи кварталда 80 байратай гэр барижа байна. Ажал хүдэлмэримнай амжалтатай ябажа байна гэжэ барилгашад хэлэнэ. Түсэбэй ёһоор тэдэнэр үдэр соогоо 27 кубометр барилга хэхэ һаа, зарим үдэрнүүдтэ 37 кубометр хэнэ.

Барилгашад һайн шанартайгаар ажалланад. Гэрэй газаа хана урлан гоёогдоһон хирпиисээр шэмэглэгдэнэ. Энэ хүдэлмэриие дүршэлтэй, дээгүүр разрядтай барилгашад Н. Передников, Ф. Зайков, И. Степанов, В. Гранат, Н. Степанов гэгшэд хэнэд. Эдэнэй олонхинь 15—25 жэлэй туршада барилгашанаар хүдэлһэн, дүршэл ехэтэй болоһон зон. Тэдэнэр баян дүршэлөө залуушуулда дамжуулдаг, барилгын хэрэгтэй тэдэнэй танилсахадань туһалдаг.

Тус бригадада гурбан модошо дархашуул бии. Тэдэнэр пол, үүдэ, сонхо хэдэг юм. Мүн ондоошье юумэ дархалдаг. Иигэжэ Н. Т. Степановай бригада ажал хүдэлмэреэ эмхитэйгээр ябуулна.

А. ШУЛУНОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Үнинэй барилгашадай нэгэн Ф. Зайков. 2. Баригдажа байһан гэр. 3. Бригадир Н. Т. Степанов (зүүн тээнь), мастер Ю. И. Олейников.

Авторай фото.

Уласхоорондын шэнжэлэл

ЖЕНЕВЭ: Хойшолуулашагүй шухала зорилго

Буу зэбсэг хуряалгын комитет үнгэрэгшэ неделидэ Женевэдэ хүдэлмэреэ һэргээгээ. Хэдэ хэдэн гол шухала зорилгонууд тэрэнэй урда табигданхай. Эдэнэй дары шиндхэгдэхыень бүхы гүрэнүүд, арадууд хүсэнэ. Ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаанай һайжаржа, дэлхэй дээрэхи политическэ шахардуу байдалай һуларжа байһантай дашарамдуулан, эдэ зорилгонуудые шиидхэхэ шухала болоно.

Женевскэ комитедэй хүдэлмэриин удха шанарые сэгнэхэнь бэрхэтэй байна. Тэрэнэй ябуулгын аша туһаар уласхоорондын хэлсээнүүд, тодорхойлон хэлэбэл, агаарта, замбуулинай дайдада, уһан доро ядерна зэбсэг туршалгые хорихо тухай договор (100 гаран гүрэн энэ договорто гар табяа), ядерна зэбсэг тараахагүй тухай 80 гаран гүрэнэй эсэслэн баталһан договор, ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүд болон хүн зониие олоор хюдаха бусад түхэлэй зэбсэг хэрэгсэлнүүдые гадаада ба дотоодо далайнуудай оёорто хадагалалга хорихо тухай договор, бактериологическа зэбсэгүүдые ба хүнэй бэе махабадта аюултайгаар нүлөөлдэг хоронуудые хорихо, тэдэниие үгы хэхэ тухай конвенци баталагдаһан байна гэжэ һануулха хэрэгтэй.

Буу зэбсэг хуряалгада хабаатай эдэ хэлсээнүүдые баталалгада Советскэ Союз, социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронууд ехэ туһа хүргэнэ. Нэгэдэхеэр, хүн зониие олоор хюдаха аюулта зэбсэгүүдые хэрэглэхэ һандарал һүйдхэлтэ дайнай аюулые эдэ хэлсээнүүд зайсуулха байна. Хоёрдохёор, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые империализмын хэтэрхы олоор бүтээн гаргалга хороожо, туйлай ехэ мүнгэ зөөри алман, тэрээниие хүн түрэлтэнэй экономическа, социальна хүгжэлтэ дэбжэлтэдэ хэрэглэхэ арга олгодог юм. ООН-ой баримтануудай ёһоор, мүнөө бүхы дэлхэй дээрэ сэрэгэй гаргашанuудта жэлэй 200 миллиард шахуу доллар гаргашалагдадаг байна. Тэрэшэлэн хүгжэжэ байгаа оронуудай 800 миллион үлүүтэй хүн зон үгытэй түлюур байдалда ажаһууна.

Зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряалгын комитедэй Женевэдэ нээгдэһэн сесси нэн түрүүн химическэ зэбсэг хорихо, ядерна зэбсэг туршалгые болиулха асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулха ёһотой гэжэ Совет делегаци тоолоно. Химическэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалга, тэрэнэй нөөсэ бии болголго хорихо тухай, тэдэниие үгы хэхэ тухай конвенциин проектые комитет хаража үзэхэ юм. СССР, бусад социалис оронууд 1972 ондо иимэ конвенциин проект дурадхаа һэн. Тиигэбэшье баруунай зарим оронууд энэ шухала асуудал шиидхэхэеэ дурагүйдэнэ. Баруунай зарим гүрэнүүд, тэдэнэй тоодо США дайнай үедэ химическэ зэбсэгүүдые хориһон 1925 оной Женевскэ протоколдо мүнөөшье болотор гар табяагүй байнаар. Хүн зониие олоор алаха хюдаха энэ зэбсэгые хэрэглэлгын аюулта уршаг түбэгһөө хүн түрэлтэниие саран абарха ёһотой энэ конвенциие эсэслэн баталха шухала.

Нигертэ урбалта болобо

Нигерэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй штабай начальник, подполковник Сейне Кунче түрүүтэй армиин подразделенинүүд апрелиин 15-най һүни гүрэнэй урбалта хээ. 14 жэлэй туршада ороноо хүтэлбэрилһэн Амани Диориин правительство унагаагдаһан байна. Засаг гартаа абаһан сэрэгэй ажал ябуулагшад конституциин гүйсэдхэл болюулһан, Национальна суглаа тарааһан, политическэ бүхы партинуудай ябуулга хориһон байна. Подполковник С. Кунче өөрыгөө гүрэнэй шэнэ толгойлогшо болгон соносхобо. Ороноо хүтэлбэрилхын тула Верховно сэрэгэй совет, армиин офицернүүдһээл бүридэһэн Министрнүүдэй кабинет эмхидхэн байгуулаа.

Африка түбиин гүн дунда оршодог Нигер гүрэн гадаада далайтай холбоогүй, ороной ехэнхи хубинь сүл губи юм. 4 миллион үлүүтэй хүн зон гол түлэб Нигер мүрэнэй эрьенүүдые зубшан, мүн Сахарын нэлэнхы дайдадахи олон тоото оазисуудта ажаһуудаг. Энэ орон Африка түбидэхи эгээн үгытэй түлюур оронуудай нэгэн гэжэ тоологдодог. 1960 ондо политическэ талаараа бэеэ даанги гүрэн болоһон, Франциин урдын энэ колони экономическа талаараа колониализмын үедэхидэл адли гээгдэнги, ахир түлюур зандаа үлэнхэй. Энэ орон промышленностьгүй. Хэдэн жэлэй урда тээ нээгдэһэн ураанай руда гансахан баялигынь болоно. Энэнь лэ Нигерые «ехэ политикын» урасхаал худар татажа, Баруун Европын ба американ монополинуудай дунда орёо хёмороо зүришэлдөө үүдхэһэн байха юм.

Оронойнгоо экономикын гол һалбаринуудые хариин гүрэнүүдэй монополинуудай мэдэлдэ үгэжэрхиһэн урдын правительствань социально-экономическа ахир түлюур байдалһаа Нигерые гаргаха шадалгүй байшоо. Һүүлэй жэлнүүдтэ Баруун Африкада ган гасуурай болоһонһоо уламжалан, энэ гүрэнэй байдал улам муудаһан байна. Хэдэ хэдэн районуудтань ажаһуудаг хүн зон айхабтар хүшэр байдалтай. Эдэ бүгэдэнһөө шалтагаалан, улад зоной дунда дураа гуталга улам үргэдэжэ, студентнэр ба олониитын бусадшье түлөөлэгшэд буһалгаа хэһэн байгаа. Тиин, гүрэнэй шэнэ хүтэлбэрилэгшэдтэ эльгээгдэһэн бэшэгүүд дотор «шэнэ түхэлэй колониальна ёһо гуримые усадхан зайсуулха шухала» гээд тэмдэглэгдэнэ.

Мүнөө Нигерэй засаг барижа байгаа сэрэгэй хүтэлбэрилэгшэд экономическа ахир түлюур байдалһаа ороноо гаргаха тодорхой программа үшөө табяадүй байһаар. Тиигэбэшье гүрэнэй шэнэ толгойлогшо подполковник С. Кунче гэгшын хэлэһэн үгэдэ этигээ һаа, «социальна тааруу байдал тогтоожо, арад зоной гасалан зоболон усадхахын тула арми засагаа гартаа абаа» гэжэ мэдүүлһэн байна. Ороной шэнэ хүтэлбэрилэгшэдэй эдэ бүхы һанаашалгануудаа хэр бэелүүлхэ байһыень саг харуулна бэзэ.

В. СЕРОВ,
Г. СКОБЕЛЕВ.
(ТАСС).

Телефон, телеграф, радиогой хүлын саанаһаа

ШУХАЛА УДХА ШАНАРТАЙ ХЭРЭГ

Варшавска договорто хабаатай гүрэнүүдэй Политическэ зүбшэлэлгын комитедэй зүблөөнэй дүнгүүдтэ дэлхэйн хэблэл гол анхаралаа хандуулна. Зүблөөнэй коммюнике, мэдүүлгэнүүд Европодо ба бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал, аюулгүй байдал хангаха уласхоорондын шухала документнүүд болоно гэжэ социалис оронуудай ба дэлхэйн бүхы гүрэнүүдэй хэблэл тэмдэглэнэ. «Шахардуу байдал саашадань һуларуулхын түлөө тэмсэлээ социалис хани нэгэдэлтэ гүрэнүүдэй үргэлжэлүүлхые хүсэжэ байһыень Варшавска зүблөөнэй түгэсхэлэй документнүүд дотор элирхэйлэн харуулагдаа», — гэжэ Польшын «Жолнеж вольности» газетэ бэшэнэ. Имагтал Варшавска договорто хабаатай оронууд, нэн түрүүн эдэнэй манлай — Советскэ Союз Европодо эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ нүлөө үзүүлнэ гэжэ Чехословакиин «Руде право» газетэ тэмдэглэнэ.

Варшавада болоһон зүблөөн һүүлэй жэлнүүдтэ үнгэргэгдэһэн гол шухала хэрэгүүдэй нэгэн болоно гэжэ Лондоной «Гардиан» сэгнэнэ. Уласхоорондын шахардуу байдалые һуларуулхын түлөө Советскэ Союз шууд сэхээр тэмсэнэ гээд газетэ бэшэнэ.

(ТАСС).

ДЖАКАРТА

Үхибүүд олоороо үхэнэ

ТАСС

Үхибүүдэй олоороо үхэлгэ — Индонезиин правительствын дары шиидхэхэ ёһотой гол шухала зорилгонуудай нэгэн болоно. Ниислэлэй муниципалитедэй медицинскэ албанай хүтэлбэрилэгшын мэдээсэһэнэй ёһоор, нёдондо жэл Джакарта хотодо наһа бараһан хүнүүдэй 60 процентнь 5 хүрэтэр наһанай үхибүүд байгаа.

Элүүрые хамгаалгын хангалтагүй байдалтай байһан ушарһаа үхибүүд олоороо наһа барана. Энэ байдал заһаруулхын тула түсэбтэ хоёрдохи табан жэлэй турша соо (1974—1979 онууд) медицинскэ хангалгада 20 миллиард шахуу рупий гэхэ гү, али урдахи табан жэлэйхиһээ 2 дахин ехэ мүнгэ һомолхо гэжэ правительство шиидхээ.

БАЯРТА ОЙЕ ДЭЛХЭЙН АРАД ЗОН ТЭМДЭГЛЭНЭ

В. И. Ленинэй түрэһөөр 104 жэлэй ойе дэлхэйн бүхы ажалшан арадай һайндэрлэжэ байһан тухай хөөрэһэн мэдээсэлнүүд эдэ үдэрнүүдтэ элдэб оронуудһаа орожо үргэлжэлһөөр.

ВАРШАВА. Пролетарска революциин вождь Польшодо ерээд байхадаа, Краков, Новы-Тарг, Бялы Дунаец, Поронино хотонуудта хүрэһэн, ажаһууһан байгаа. Владимир Ильичэй түрэһөөр 104 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ польско-совет хани барисаанай бүлгэм эдэбхитэйгээр хабаадажа, уласхоорондын пролетаринадай вождьдо зорюулагдаһан хөөрэлдөөнүүдые, фотовыставкэнүүдые, конкурснуудые эмхидхэнэ, номууд болон брошюранuудые хэблэнэ. Бүлгэмэй лекторнууд «Ленин Польшодо», «Ленин ба Польшын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн» гэһэн асуудалнуудаар Арадай Польшын хото городуудта лекцинүүдые уншаһан хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн байгаа.

ХЕЛЬСИНКИ. В. И. Ленинэй дурасхаалые Финляндиин арад зон халуунаар ёһолон хүндэлдэг.

Владимир Ильичэй түрэһэн үдэртэ — апрелиин 22-то «Финлянди — Советскэ Союз» гэжэ бүлгэм Совет ороной амжалта түйлалтанууд тухай, арад зонойнь байдал, ажал хүдэлмэри, амаралта тухай фотовыставкэ эмхидхээ.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 104 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Финляндиин бусад олон хотонуудта выставкэнүүд, элдэб хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдэнэ.

ГУАЯКИЛЬ. «Ленинэй нэрэ, тэрэнэй агууехэ сургаал һургаал манай үеын ехэ ехэ үйлэ хэрэгүүдтэй таһаршагүй холбоотой юм», — гэжэ Эквадорой «Хувентуд ребельде» газетын түрүү бэшэг дотор хэлэгдэнэ.

«Ленинизм хадаа хүдэлмэришэн ангиин дайсадта эсэргүүгээр хэгдэдэг үзэл сурталай тэмсэлдэ туршалга гаргаһан зэбсэг мүн, — гэжэ статья соо тэмдэглэгдэнэ. — Мүнөө үедэ ленинизм империализмын номнолшодто алба хэдэг маоизмда эсэргүүсэн, илалта түгэсөөр тэмсэнэ...»

(ТАСС).

УЛААН-БААТАР

МНР-эй Наукануудай академиин сесси

ТАСС

Совет эрдэм наукын хүгжэлтэ агууехэ Соведүүдэй ороной түүхэтэ амжалта түйлалтануудай нэгэниинь болоно. Тэрэ дэлхэйн эрдэм наукын манлайда дабшана гэжэ МНР-эй Наукануудай академиин президент Б. Ширендыб СССР-эй Наукануудай академиин 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан МНР-эй Наукануудай академиин сесси дээрэ мэдүүлээ.

Совет эрдэмтэдэй гүнзэгы шэнжэлгэнүүд Советскэ Союзай ба бусад оронуудай научно-техническэ дэбжэлтэдэ, арадай ажахын хүгжэлтэдэ түйлай ехэ туһа хүргэнэ. Ленинизмын Эхэ ороной эрдэмтэд гүнзэгы шэнжэлгэнүүдээрээ элдэб оронуудта социализм ба коммунизм байгуулгын зорилгонуудые шиидхэлгэдэ, социальна ба үзэл сурталай элдэб асуудалнуудые шиидхэлгэдэ зүб хараа шэглэл үгэнэ гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Манай ороной арадай ажахые шэнжэлэлгэдэ, социалис Монголой научна кадрнуудые бэлдэлгэдэ, эрдэм наука хүгжөөлгэдэ ородой ба совет эрдэм наука асари ехэ үүргэ дүүргэһэн байна гэжэ Б. Ширендыб хэлээ.

Совет эрдэмтэд — академигүүд И. М. Майский, А. Л. Яншин, А. П. Окладников, Е. М. Лавренко болон бусадые МНР-эй Наукануудай академиин хүндэтэ гэшүүдээр сесси һунгаба.

КАИР

ЕГИПЕДЭЙ ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДАЙ БАЙДАЛ ҺАЙЖАРНА

ТАСС

Египедэй хүдөө нютагуудые хүгжөөхэ түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудай баталагдаһанһаа хойшо үнгэрһэн хоёр жэлэй турша соо хүдөө нютагуудта байрын 199 бүлэг барилга, 12 шэнэ һургуули, хүүгэдэй 10 саад, 8 амбулатори ба медицинскэ түргэн туһаламжа үзүүлхэ эмхи, ветеринарна 3 пункт баригдаа гээд АРЕ-гэй гүрэнэй министр Ахмед Фуад Мохи Эд-Дин эндэ үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ мэдээсэбэ.

Египедэй хүдөө нютагуудые индустрижүүлхэ политика бэелүүлэн, һүүлэй хоёр жэлэй турша соо хүдөөдэ ээрэлгын ба хибэс нэхэлгын фабрика, шабар амһартануудые бүтээдэг завод баригдажа, ашаглалгада оруулагдаһан байна.

Египедэй олохон һуурин тосхонуудта кооперативууд эмхидхэгдэжэ, хүдөө ажахын техникэ, үрэһэ хүрэнгэ, утэгжүүлгэнүүдые худалдан абахын тула гүрэнһөө зээлээр мүнгэ абана.

НЬЮ-ЙОРК

«Маринер-10» гэжэ станцида эбдэрэлгэ болобо

ТАСС

Меркури планетын оршондо ниидэжэ ябаһан «Маринер-10» гэжэ планетэнүүд хоорондын американ автомат станцида эбдэрэлгэ болобо. Мэдээсэл гүлидхэн суглуулха түхеэрэлгэдэ эбдэрэл боложо, Газар руу мэдээсэлнүүдые дамжуулхын тула хэрэглэгдэдэг онгосын телеметрическэ 68-дахи, 136-дахи каналда энэнь нүлөөлһэн байна.

Энэ эбдэрэлгэ «Маринер-10» гэжэ станциин саашанхи зорилгые буруу һүргэхэдөө болохо гэжэ эрдэмтэд тоолоно. Станци Меркуриин хажуугаар нэгэ дахин ниидэжэ гараһан байгаа. Научна мэдээсэлнүүдые суглуулхын тула Меркуриие тойрон үшөө нэгэ ниидэлгэ хүүлүүлхын тула май һарада онгосын зам тааруулан табихые эрдэмтэд һанаашалжа байһан юм.

АДДИС-АБЕБЭ

Тушаалһаа буубад

ТАСС

Эфиопиин радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, ниислэлэй Хайле Селассие I гэгшын нэрэмжэтэ университедэй президент ба тэрэнэй хоёр орлогшо тушаалһаа буубa.

«Бүхы хүсэ шадалаа, мэргэжэл шадабаряа багшалалгын ажал ябуулгада зорюулхын тула» тушаалһаа буухамнай гэжэ эдэнэр мэдүүлһэн байгаа. Университедэй студентнэр ба багшанарай үнгэргэһэн буһалгаануудһаа, демонстрацинуудһаа боложо, эдэнэр иимэ шиидхэбэри абаа гээд тэмдэглэгдэнэ.

ҮНШАГТЫ[...] һонирхохо[...] байха[...]

ХАМАРАЙ ТОМООР — КОРОЛЬ

Сорана хотодо ажаһуудаг[...] би наһатай Аттилио Са[...] гэгшэ Итали ороной [...] мүрысөөндэ эгээл томо [...] тай байжа, королиин нэрэ [...] гэдэ хүртөө. Тэрэнэй [...] райнь ута 64 миллиметр, [...] ниинь 38 миллиметр [...] Сальвини иимэ томо [...] тайшье һаа, оронойнгоо [...] кордсмен боложо шад[...] Юуб гэхэдэ, урзанда [...] чемпион байһан хүнэй [...] тэрэнэйхиһээ 5 миллиметр [...] ута, 4 миллиметрээр үргэн [...] гаа бшуу. Мүрысөөнэй [...] ёһоор, хамарайнгаа — [...] чемпион болоһон хүндэ [...] дохёо иимэ нэрэ зэргэ ол[...] додоггүй юм ха.

УРГАМАЛНУУД МҮРЫСЭНЭ

Хорхой шумуулые [...] росянка, жирнянка, пу[...] ка гэхэ мэтэ ургамалнууд [...] юм гэжэ һургуулиин һур[...] бүхэн мэдэхэ. Теэд ямар [...] гамалынь хэды саг соо, [...] хорхой шумуул барижа [...] дэг хаб? Энэ асуудалда [...] рюусахын тула Францида [...] мэ ургамалнуудай дунда [...] рысөө үнгэргэжэ, ямарынь [...] соо хэды хорхой барижа [...] нэб гэжэ хараа. Эндэ рос[...] ногоон гурбан час соо 51 [...] ганаа бариһан байжа, нэгэдэ[...] һуури эзэлээ.

ЗАГАҺАН БОРОО

Мегалайя штадта (Энэд[...] баруун-хойто зүгтэ) ехэ х[...] тэй һалхи шуурган болож[...] мүндэр бороо ороһоной һ[...] дэ дабһагүй уһанай үхэш[...] гэдэһэндээ хадхууртай загаһ[...] тэнгэриһээ олоороо [...] ерээ. Тэдэ загаһадынь [...] доошье гутаа, муудаагүй, [...] тэн зандаа байгаа. Мүнөө [...] хэйн элдэб оронуудта [...] «загаһан бороогой» тэнгэри[...] адхарха ушар 70 дахин [...] дөө. Айхабтар хүсэтэй хүй [...] хин, шуурган болоходоо, [...] горхонуудай уһые заг[...] тайнь хамажа абаад, дэ[...] агаарта дэгдээжэрхинэ, [...] хүрэтэр туужа абаашана [...] эрдэмтэд багсаана.

МОГОЙҺОО АБТАҺАН АРХИ

Юрэ бусын эд товар — [...] ды могойнууд Токио хотын [...] гэ кварталай багахан ре[...] ранда үдэр бүри асарагдад[...] Энэ ресторан соо аптек[...] адлирхуу элдэб шэл амһар[...] хэрэгсэлтэй тусгаар ком[...] соо «мамуши» гэжэ арх[...] тусхай шэнгэн зүйл бэлд[...] нэ. «Мамуши» гээшэнь орш[...] хада «гадюка могойн ар[...] гэһэн удхатай. Эндэ могой[...] дые асараад, спирттэй [...] соо хэжэ дэбтээнэ. Тэ[...] соонь үшөө зүгын тоһон, [...] галтама һайхан үнэртэй но[...] хэгдэдэг. Тиигэһэнэй һүүлдэ [...] рэ уһаяа ехэ тогоон соо [...] байлгахадань эһэжэ, ша[...] жана. Энэ ресторанда [...] ородог уладууд могойн [...] хүнэй махабадые залуу [...] гоно гэжэ тоолоно.

ЗУРГААН ТУГАЛТАЙ ҮНЕЭН

Һаяшаг Франциин нэгэ [...] мэдэ үнеэнһээ зургаан [...] нэгэ доро гаража, тон үзэ[...] дэггүй хомор ушар бол[...] Тусхай гормональна эм [...] хэдэн неделиин туршада уу[...] һанай ашаар үнеэн иимэ о[...] тугал гаргаа гэжэ эзэн[...] тайлбарилна. Тиимэ эм [...] ууГаад байхадаа, 8,5 һара [...] лоод тэрэ үнеэниинь түр[...] нэгэ доро гурбан эрэ, гур[...] эмэ тугал гаргаа юм ха.

(Сельская новь» журн[...] һаа абтаба).

«Спортлотогой», «Спорт[...] лото-2-ой» апрелиин 20-[...] Москвада үнгэргэгдэ[...] ээлжээтэ тиражай дүнгү[...] иимэ:

«Спортлото» — 3 (акро[...] батика), 15 (уһан дээ[...] бүмбэгөөр наадалга), [...] (коньки), 24 (сана), 27 [...] тоспорт), 28 (стол дээ[...] наадагдадаг теннис);

«Спортлото-2-ой» — 2 ([...] тоспорт), 8 (бокс), 16 (гим[...] настика), 17 (уран һай[...] най гимнастика), 42 (хүн[...] атлетикэ), 49 (даам).

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефон[...]

г. Улан-Удэ, ул. Лен[...]на 35. Телефоны: редакт[...]ра — 54-54, приёмная [...] 54-93, зам. редактора [...] — 68-08, зам. редактора [...] 62-62, отв. секретаря [...] 50-52, секретариат — 6[...] отделы: партийной жизни [...] 60-91, сельского хозяй[...] — 64-36, 63-86, пропаг[...] и агитации — 56-23, пр[...]мышленности и строит[...]ства — 61-35, советс[...] строительства и быта [...] 69-58, культуры и школ [...] 60-21, писем и рабсел[...]ров — 67-81, информац[...] 34-05, общественная при[...]ная — 56-62, машинное [...]ро — 57-63, фотолабора[...]рия — 33-61.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Ленинэй заяһан замаар — коммунизм тээшэ» — В. И. Ленинэй түрэһөөр 104 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Москвада болоһон баярай суглаанай материалнууд. 1974 оной Ленинскэ шангуудые олгохо тухай КПСС-эй ЦК-гай ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Ленинэй заяһан замаар — коммунизм тээшэ» — элидхэлэй түгэсхэл.

Гурбадахи хуудаһанда: СССР-эй Верховно Соведэй депутатда кандидадуудые дэбжүүлгэ тухай материалнууд. СССР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Уласхоорондын шэнжэлэл. «Улаан субботын» материалнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 15.00 — ВЛКСМ-эй XVII съезд нээлгэ. Съезднүүдэй Кремлиин ордонһоо дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 17.00 — 18.00 — Забһарлалга.

«Орбита». 20.05 — Һүүлэй һонин. 20.15 — Литература ба искусствын талаар. Ленинскэ шангай 1974 оной лауреадууд. 21.00 — «Дуун таанартай хахасахагүй» (үнгэтэ). 21.30 — 21.40 — Забһарлалга. 21.40 — «Хуушан хэрэм» — телевизионно олон серитэй фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха. 1-дэхи сери — Комиссар Сергушин» (үнгэтэ). 22.45 — «Залуушуул» гэһэн дамжуулга хэгдэхэ.

Улаан-Үдэ 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — Телевизионно һонин. 18.25 — «Танай бэшэгүүдээр». 19.05 — «Газар һайжаруулха габшагай хоёр һара» гэһэн дамжуулга хэгдэхэ. 19.35 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар).

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйшэг байха, шииг нойтон орохогүй, секундын 7—12 метр хүсэтэйгөөр баруун-хойноһоо һалхилха.

[...] ҮНЭН» 1974 оной апрелиин 23. 4-дэхи хуудаһан. Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-04442. Заказ № 0[...]